

Imprimat legal: 1935/13

10.00

ȘTEFAN CACOVIANU

FABULE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BUCUREȘTI

EDITURA CASEI ȘCOALELOR
1925

E. O.

ȘTEFAN CACOVIANU

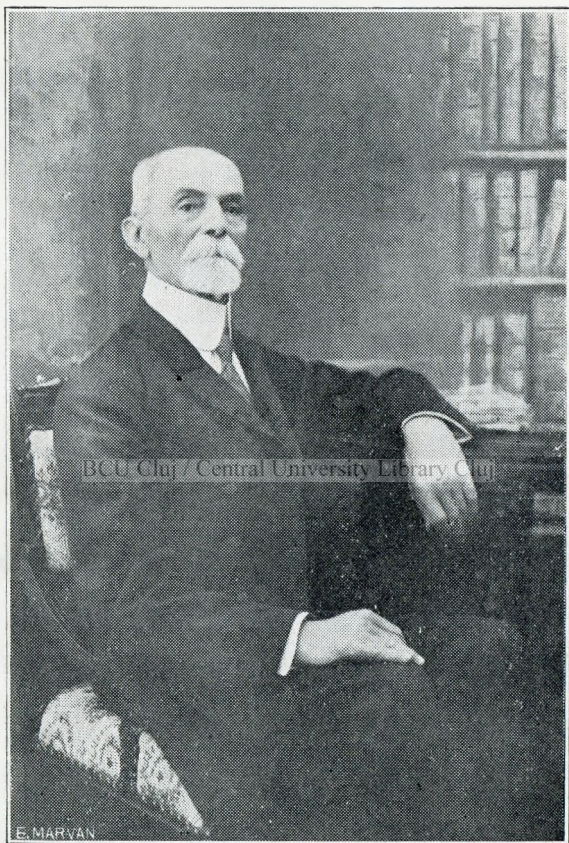
FABULE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EDIȚIA CASEI ȘCOALELOR

Bibl. Univ. Cluj.
Nr. 2499 1925

BUCUREȘTI .: .: .:
„Tip. Române - Unite“,
.: Câmpineanu No. 9.

ȘTEFAN CACOVIANU

magistrat pensionat.

PREFATĂ

Acum un an și mai bine, aveam cinstea de a remite, din partea M. S. Regelui Ferdinand, medalia Benemerenti, clasa I-a, autorului acestor fabule.

Pentru cei mai mulți, recunoașterea aceasta se adresa autorului strălucitei legende populare «Floarea Soarelui», apărută în »Convorbiri Literare» de pe vremuri și răspândită apoi pretutindeni prin cărțile de școală. Dar cel ce solicitase Suveranului, pentru octogenarul scriitor, acea înaltă distincție, știu, că în săltarele acestui minunat bătrîn se ascund de lume, discrete și sficase ca și dânsul, alte giuvaiere nu mai puțin prețioase, alte flori de acelea ce nu se usucă niciodată, pentru că sufletul din care au răsărit păstrează, el însuși, și'n iarna vieții, aceiași primăvărată: că frăgezime și căldură.

Angajamentul de a le scoate, în sfârșit, la lumină, măcar în parte, mi s'a impus dela sine și când autorul mi-a oferit să-i scriu prefața, m'am simțit cu atât mai măgulit, cu cât, în depărtații ani ai tinerețelor sale, venerabilul bătrîn fusese prietenul cuivă, de care mă simt legat prin toate fibrele ființii mele, — al părintelui meu.

Cetitorul are înaintea sa opera — o parte din opera — de o viață a unui om, care, dacă n'a înțeles să-și îngroape «talentul», n'a înțeles nici să-l arunce, grăbit și zgomotos, în iarmarocul varietăților. Povața lui Horațiu : «nonum prematur in annum» n'a avut la noi un executor mai scrupulos decât acest octogenar, care, de peste o jumătate de veac, de când scrie, a avut tăria să reziste ispitei firești a publicității, schimbând, îndreptând, cizezând fiecă rînd și fiecă cuvîntel coborît din suflet pe hîrtie. Fără indiscreția, supărătoare pentru modestia lui, dar binecuvîntată pentru toată lumea iubitoare de literatură, a unei rude, nici splendidă «Floarea Soarelui» n'ar fi încântat sufletele atâtor generații de cititori. Și la fel s'ar fi întîmplat și cu puținul ce a mai apărut de el, împotriva voinței lui, prin «Luceafărul».

Fiu de țaran cu stare, din Ciugudul-de-sus, în județul Turda Arieș, Ștefan Cacovianu a făcut liceul la Blaj, unde a cunoscut și găzduit cîtva timp pe Eminescu, rămas prieten al său pînă la moarte. A studiat teologia la Viena numai cu gândul de a ajunge profesor la Blaj, unde dascălii trebuiau să fie și preoți; dar mitropolitul Vancea i-a preferit pe alții, mai puțin sfioși ca dînsul. A trecut, deci, la București, spre a învăța Literele, bucurându-se acolo de intimitatea și prietenia lui Eminescu, Miron Pompiliu, Ion Lapedatu și a altor ucenici ai muselor depe atunci. Dar, în învățămîntul din Ardeal, unde doriă să fie profesor, negăsindu-se loc liber pentru el, s'a văzut nevoit să-și termine la Cluj Dreptul, început la Sibiu, și a intrat în magistratură la Alba-Iulia, unde a rămas pînă azi. Scos la pensie, sub Unguri, cu gradul de judecător, bătrînul patriot — stimat, dar neiubit de superiorii săi maghiari — a ținut să se reactiveze în serviciul României unite, pe care o visase și dînsul și pe care a avut mîngîierea supremă de a o vedea cu ochii. După 5 ani de serviciu ca judecător, în anul trecut s'a pensionat.

Din comoara de scrieri, originale și traduceri, un volum de legende, altul de basme, al treilea de traduceri din poemele eroice ale lui Osian, acest singur volum de fabule vede lumina tiparului astăzi. Celelalte sperăm că vor apărea și ele nu peste mult.

Nu voiu insista asupra greutăților tehnice ale acestui gen literar, — poate cel mai gingaș și mai anevoios din toate.

A exprimă în formă naivă un gând plin de tâlc; a da veșmânt colorat și totuși simplu de transparentă alegorie ideii morale ce vrei să sugerezi; a presăra cu discreție și finetă gluma cu atât mai spirituală și pescătoare, cu cât e mai candidă în aparență; a imprimă întregii compuneri un ritm, o mișcare dramatică, vioaie și sprintenă, printr'un dialog plin de vervă, de tact și de miez, — aceste greutăți nu le poate învinge orice abil mânuitor al versului. Câțiva alesi — îi numeri pe degete: Esop, Fedru, La Fontaine, Crilov, Alexandrescu, — au reușit s'o facă în chip strălucit, fiecare din ei luând ceva dela înaintași și toți împreună împrumutând, în ce privește subiectele, dela marele inspirator al muzei culte, care e geniul popular.

A împrumutat, firește, și Cacovianu. Dar, în aceste teme comune, câtă originalitate, câtă personalitate proprie!

Ea vine, fără îndoială, din marile însușiri de temperament artistic și de cultură ale sale, căci Cacoveanu e unul din cei mai harnici cititori români ai literaturilor clasice și moderne (italiană, franceză, germană); dar ea vine, cred, mai ales, de acolo că scriitorul nostru, — țaran, care n'a pierdut contactul cu sufletul țărănesc, — nu întrebuintează, ca Alexandrescu, puterea de satiră a celor culți, graiul târgoveților. Personagiile fabulelor lui Cacoveanu vorbesc — cum se și cade — limba țarinei, a ogoarelor, a câmpului plin de podoabe naturale și codrului fremătând de cântece.

Graiul popular ardelenesc, fără regionalisme maghiare, dar plin de pitorescul idiotismelor și de filosofia proverbe-

lor, vechi ca neamul ce le întrebuințează și neaoșe-românești ca el; graiul acesta, pe care autorul nu-l știa numai de acasă, ci-l urmăria neîncetat, cu patimă, în literatură populară, în cronicari, în vechile cărți bisericesti, ba până și în sala de judecată, unde un caiet anume îl stătea la îndemână pentru a însemna în el, proaspete, expresiile ce țîșneau din sufletul impricinaților, în clipele de încordare și aprindere; graiul acesta popular, îndulcit cu un superior simț de frumos, constituie, în adevăr, unul din farmecele și din elementele cele mai prețioase ale acestui emil al lui Creangă.

E, însă, timpul să încheiu această prefață, care zăbovește prea mult plăcerea de a sta de vorbă cu autorul.

Cetitorii să se apropie cu dragoste și încredere de aceste pagini, în care un suflet distins, de înțelept și poet, și-a pus o parte din vedeniile dragi ce i-au mângâiat viața trudită. Ii asigur că vor fi răsplătiți.

ALEX. LAPEDATU

PREFAȚA

Dându-mi seamă de cerințele și greutatele Fabulei, ale acestui gen literar la aparență atât de simplu și nepretențios, numai cu multă sfială îndrăznesc să dau publicității aceste „păcate ale tinereții“, la care am migălit în singurătatea mea mai bine de 50 de ani.

Pe vremea căna, fermecat de fabulele nemuritorului nostru Grigore Alexandrescu, am prins dragoste de acest gen și am cioplit aceste încercări așa numai din topor, cum se zice, nici limba noastră literară, nici versificația românească nu erau statornicite și de ajuns de subțiate, cum ar cere gustul literar de astăzi.

În izolarea mea îmi dau seamă, că n'am putut ținea pas cu progresele timpului nici în privința limbei literare, nici mai cu seamă în privința versificației.

Pentru acest motiv am scris fabulele în limba țerănească din Ardeal, pe care o prețuesc și cred că o cunosc din părinți și din contactul zilnic cu țeranii, în slujba mea de judecător. Am întrebuintat limba țerănească și fiindcă mi se pare, că în fabula cea naivă limba populară e mai potrivită decât cea de salon, și afară de aceia gândul meu a fost, să dau ceva de citit cu deosebire țerănimii din Ardeal, pe vremea aceea atât de lipsită de scrieri pe mîntea și limba ei. Mai ținând seamă și de împrejurarea, că limba noastră literară nici astăzi nu e deplin formată și că izvorul nesecat, din care ea se va hrăni totdeauna, e limba vie a poporului, am credința, că toate provinciile românești au ni

numai dreptul, ci chiar datoria de a contribui cu ce au mai cuprinzător și mai frumos la îmbogățirea și împodobirea limbei literare. Așa au îmbogățit-o și au împodobit-o multele și minunatele moldovenizme ale minunatului nostru povestitor Ion Creangă, moldovenizme la început neînțelese și chiar jignitoare pentru gustul publicului cititor din celelalte provincii, astăzi însă cunoscute și gustate de toată lumea românească.

Am întrebuințat din limba ardelenescă cu deosebire acele provincialisme și astăzi în viață, care în limba veche a cronicilor și a cărților bisericesti erau generale. Aroma aceasta arhaică mi-se pare potrivită în limbajul fabulei, adică în lumea veche a poveștilor, când și animalele în prostia lor știau să vorbească și să dea povește bune oamenilor. A învia după puțință aceste arhaizme de vorbe pline de expresii și proverbe frumoase și înțelepte și de forme gramaticale cu nuanțe fine de înțeles, mi-se pare că e o datorie pentru literatura noastră cultă, care multă vreme încă va avea de lucru cu subțierea și ascuțirea limbei noastre literare și cu deosebire cu românizarea ei, până să o aducă la îndeplinirea ei desăvârșită.

Toate aceste considerente sper, că vor îndupleca pe binevoitorul cititor, să-mi ierte îndrăzneala de a fi întrebuințat în aceste modeste încercări limba țerănescă din Ardeal și limba arhaică, la aparență moartă, dar care doar me numai, pe nedreptul uitată prin cărțile vechi. Pentru ca provincialismele să fie înțelese, le-am explicat în notele din josul paginilor.

Mai greu de iertat vor fi desigur greșelile de ritm, cari s'au stecurat în aceste fabule, greșeli pe cari și eu însumi le regret. După cum spuneam, eu am înjghebat aceste încercări acum 50-60 de ani, când dascălul meu, fericitul în Domnul, Grigore Alexandrescu, scria fabulele sale nemuritoare „cum dă Dumnezeu“, cu vorbe pline și înțelepte dar cu nenumărate greșeli de ritm, probabil fiindcă credea, că dela animalul lui nu se poate cere să vorbească prea

înstrunat și prea elegant. Socotesc, că dacă un literat, ori cât de meșter, de azi, ar încerca să îndrepteze și să modernizeze ritmul fabulelor lui Alexandrescu, n'ar putea izbuti altfel, decât jertfind cele mai pline și mai frumoase expresii din textul original. Poate însuși Alexandrescu, dacă s'ar fi silit prea mult să nu greșească ritmul, de multe podoabe ar fi trebuit să-și scuture fabulele, pe cari așa greșite cum sunt, cititorul român chibzuit totdeauna le va prețui și admira, cât va mai trăi neamul și limba românească.

Fără a căuta să scuzez păcatele mele cu greșelile marelui Alexandrescu, mărturisesc totuși, că silindu-mă să corectez greșeli de ritm, de multe ori nu m'am îndurat să jertfesc vorbe și expresii, cari mi-s'au părut bune și românești și astfel cu toată părerea de rău dau drumul în lume acestor încercări cu greșeli de ritm, dintre care pe unele nu le-am putut, iar pe altele nu m'am îndurat să le îndreptez cu îmbunătățiri rele.

Din aceste cauze sfiit de a publica fabulele acestea, de ale căror păcate îmi dau limpede seama, numai încurajat și îndemnat de unii binevoitori, iertători de păcatele de aproape, am îndrăznit să le dau publicității.

Dintre acești binevoitori, cărora le datoresc recunoștință, cu deosebire domnului Ministru al Artelor Alexandru Lapedatu, fiul vrednic al unui iubit și neuitat prieten din tinerețe, îi aduc calde mulțumiri pentru toată încurajarea și ajutorul, ce mi-a dat la publicarea acestor fabule.

Multă recunoștință datoresc și domnului Ministru al Instrucțiunii Dr. C. Angheliescu, care a luat asupra Casei Școalelor tipărirea, ale cărei cheltueli cu greu le-aș fi putut suporta.

Alba-Iulia. August 1925.

Ștefan Cacovianu

LEUL ȘI URSUL.

Vânând prin codri leul și ursul laolaltă,
Un puiu ce cerb, se spune, cumcă prinzând odată,
Au dat la ceartă 'ndată și'n vorbe cu mânie,
Că prada lăcomoasă din doi a cui să fie.
O vorbă-aduse alta, din vorbe-au prins la sfadă,
La luptă pe viață și moarte pentru pradă.
Din zori și până'n sară își deteră războiu,
Când doi în două laturi picară amândoi,
Infrânți de oboseală, de mult ce s'au luptat,
Zbătându-se'n țărână, ca peștii pe uscat,
Făi' ca din ei vre unul să poată ceva face.
In mijlocul lor cerbul întins zăcea în pace.
O vulpe-afurisită, pândind din tufe, merse,
Răpi degrabă cerbul, și haiti, se camai șterse.
Cu prada'n gură vulpea trecu'ntr'un loc pustiu.
Când se trezește leul, acum era târziu,
Acum zădarnic dânsul se scarpină în cap...
— Așa ne trebui, dacă noi nu avurăm cap...
Cătră ortac se'ntoarse trist leul și-i grăi :
— Vom pomeni-o-asta pe cât vom mai trăi,
Și neam de neamul nostru pe lume cât va fi,
Din cearta noastră, spune, folos au tras-am vr'unul ?
Folosul l-a tras vulpea, iar noi nimic nici unul.
Deci nu era mai bine să ne fi 'npăcată ¹⁾
Să fi mâncat noi cerbul frățește laolaltă ?
Că nu-i doară 'ntrebare,
Că dintre noi doi care
Avuse drept mai mare,
Făr' este întrebarea, că cerbul cine-l are ?
Cum vezi, îl are vulpea hoțoaica și șireata,
Noi am rămas cu cearta.

1. Să ne fi împăcată — să ne fi împăcat — arhaizm și provincialism ardelenesc.

LUPUL ȘI ȚAPUL.

«Odată spun că țapul a fost rămas de turmă,
Iar lupul să-l apuce, l-a fost gonind din urmă,
Dar când era aproape acum să-l mai ajungă,
— O lupe, — zise țapul, oprindu-se din fugă,
Pe pragul morții mele, ascultă, am o rugă :
Mânâncă-mă, nu-mi pasă, c'o moarte sunt dator,
Dar uite ce-î, iubite, ca nu cumva să mor,
Scârbit din samă-afară, că n'am avut noroc,
Ia zi-mi din gură una, iar eu să sar, să joc.

Dar lupul dând să cânte, începe a urla,
Cum dânsului să cânte năravul îi era,
Iar țapul cu greu tropot începe a juca.

Ciobanii dela turmă și câinii auzind,
Pe urlet se luară, răcnind și chiuind,
Pe capete-alergând,
Și până'n fund toți codrii în gura lor trezind.

Dar cine-ar putea spune și face o icoană,
Cum bietul lup de haită a fost luat la goană?
Destulă păcăleală, că și-a pierdut el țapul
Și flocăit amar, abia scăpând cu capul,
Oprindu-se din fugă la largul lui în deal,
Văzându-se din goană scăpat într'ășa hal,
Urlă odată strașnic și zise cu amar :

—, Așa-mi trebuie dacă din ce-am fost bucătar,
Mi-a dat de lucru dracul, să fiu alăutar ¹⁾!
Și nu-mi văzui de treabă, să fac ce-aveam de gând
Atunci când avui rând. ²⁾

1. alăutar — lautar.

2. Când avuii rând — când avuii prilej.

IMPARATUL ȘI FECIORII LUI.

În boala morții sale, Selevie 'mpărat
Simțind că-i vine ceasul, zăcând de mult pe pat,
La el pe toți feciorii să vie i-a chemat.

— Aduceți-mi nuele,

Și să băgați de samă, ce-oi face eu cu ele.

Le zise-așa 'mpăratul feciorilor cu jele...

Și-apoi strângând în brațe nuelele la sine,

Le-a fost legând la mijloc c'o sfoară strânse bine,

Și-așa legate znop, le dete lor zicând :

— Cercați și le înfrângeți, cercați toți rând pe rând.

Și toți se încercară, pe rând și se 'ntrecură,

Să 'nfrângă însă znopul nici unii nu putură.

Apoi desface znopul în fața tuturor,

Și rând pe rând pe toate din nou le dete lor,

Și una câte una le 'nfrânseră ușor.

Atuncea împăratul, le zise lor așa :

— Am vrut în ceasul morții o pildă-a v'arăta,

Că până ce trăi-veți ca frații, toți uniți,

De-ai noști ¹⁾ dușmani de moarte veți fi neb iruiți.

Iar când zizanii, certe vă vor tăia deolaltă,

Toți, unul câte unul, veți fi zdrobiți îndată.

Că zid de apărare puternic e unirea,

Iar neunirea-i plagă pe 'ntreagă omenirea

Și unde se 'ncuibeză, aduce pustiirea.

1. Noști — noștri.

LEUL ȘI BROASCA.

Umblând odată leul prin codri la câștig,
A auzit o broască cântând în pipirig ¹⁾.
Nu altă fără 'gândeii ²⁾,
Că-s codrii toți ai ei.
Pe leu îl prinse groaza, că nu știa că ce-i.
Gândea că cine știe ce lighioană mare
Răcnește 'n codru noaptea și strigă-așa de tare.

Deci chiui odată în codri mari și răi :

— Dar cine strigă-acolo, în cap de noapte, măi ?
Veni-voi eu la tine ?

Ori vino tu la mine,
In luptă să luptăm,
Morți numai să ne dăm !

Și trase cu urechea spre huet lung și bine.

Văzând în urmă însă, că nime nu mai vine,
Iar cântecu 'nainte urmează, într'una ține,
Se 'ntoarse după sunet și merse ascultând,
Pân'ce dădu de broască în glod orăcăind.
O calcă cu piciorul în treacăt, cu dispreț.
De cine-avuse teamă, el leul cel sumeț ? !

*

Când cineva n'apucă dușmanul să-și cunoască,
Să sperie de geaba de-o gureșă de broască.

1. Pipirig — plantă de baltă.

2. Gândeii — gândeii.

MÂȚA ȘI LEUL.

Când mâța se'ntâlni
Cu leul mai întâi
Așa spun că-l scuipi, ¹⁾
In loc de-a-i da binețe ²⁾ și de-al comănăci.
La leu de-așa purtare nu i-a părut prea bine,
Să-și prindă cu ea mintea, văzu, că nu-i cu cine.
I s'a dedat ³⁾ lui totuși să'ntrebe, ca să știe
Ce gadină să fie,
Să nu știe ca bâta de loc la omenie?
— Ian, spune-mi fa surato, ce lighioană ești,
Incât pe mine'n față cutezi de mă scuipești? ⁴⁾
Nu știi, că eu sunt leu?
— Să fii cu Dumnezeu!
De acolo ce am eu? ⁵⁾
Că nici eu nu-s ori cine, că dacă ești tu leu,
Io-s și mai și ca tine, că-s neam de paraleu.
— Dar cum ai ajuns totuși acum așa de rău?
De mică și-amărâtă se pot număra bine
Oscioarele pe tine,
Din fala-ți strămoșească, din zilele-ți mărețe,
De ți-au rămas, sărmano, doar, bietele mustețe?
Dar spun că nice mâța nu se dădea din gură.
De unde tragem și noi o mică 'nvățătură,
Că dacă om de samă și vrednic tu nu ești,
Cu neamul nu se șade, mereu să te fălești.

1. Scuipi — Scuipă.

2. A da binețe — A saluta.

3. I s'a dedat totuși — I-a venit totuși.

4. Mă scuipești — Mă scuipi.

5. De-acolo ce am eu? — De aceasta ce-mi pasă?

PĂUNUL.

Aşa se povesteşte, că nici Dumnezeu sfântul,
Când el făcut-a lumea şi cerul şi pământul
Şi toate câte sânt
În cer şi pe pământ,
Că nu putu să facă la toate pe-a-lor voie,
Întâi el cu păunul dăduse de nevoie.
Că el sumeţ şi mândru, simţindu-se jignit,
Până'n raiu la Domnul să nu se fi oprit.
Şi plin de-amărăciune, îi zise: — Prea 'ndurate,
La toţi de ne eşti tată, ia vezi şi fă dreptate ;
Că vezi privighitoarea, o biată stărpitură,
Când prinde-a cânta însă, curată făcătură,
O lume se opreşte privind la ea în gură ;
Iar eu când mă încumăt, biet, gura să-mi deschid,
Toţi hohotesc şi râd,
De ciudă şi necaz de stau să măucid.
Iar bunul Dumnezeu îi zise cu blândeţă :
— Şi nu-ţi ajunge ţie nespusa frumuseţă?
Podoabe c'ale tale în lume pe pământ
Ia spune drept : mai sânt ?
Când te resfeţi la soare şi penele-ţi resfiri,
Doar ochi să ai şi numai să stai să te tot miri.
— Frumseţa ce mi-i bună, o doamne prea 'ndurat,
Când glas frumos şi cântec ca dânzei nu mi-ai dat?—
Păunul îi răspuse mahnit şi supărat.
— Fărtate-i zise Domnul cel ştiutor a toate,
Ursita-aici în lume la nimeni nu-i dă toate !
La unul îi dă una, la altul îi dă alta,
Precum îi este scrisul, precum îi este data.
Astfel că frumuseţe, cum vezi, îţi dote ţie,
La vulturul cel falnic din codri mari, tărie,
Privighitoarei cântec cu dulce armonie ;
La corb îi dote darul frumos de prorocie,

Din zbor să se oprească
Pe căși¹⁾, să croncănească
Și cele viitoare să ni-le procească.

PIȘICHERUL.

Un pișicher odată călătorind departe,
Cum se ducea pe gânduri la drum cu traista'n spate,
S'a fost rugând să dee 'nduratul Dumnezeu,
Mergând ceva să afle pe cale' n drumul său.
C'apoi de jumătate din ceace-ar afla,
De sufletu-și și dânsul se leagă că va da.

Și îl aude Domnul și'n cale-i la răscruci,
Găsi un coș de persici de prune și de nuci,
Ș'apoi șezând pe iarbă, lungit jos ca la țară,
Mâncând la piersici partea mustoasă din afară,
Din luntru²⁾ -apoi din nuci,
A fost mâncând din ele toți sâmburii cei dulci.
Iar sâmburi și găuăci și ce pica din masă
Le dete pentru suflet, precum se lăudase,
Zicând: din ce-am aflat,
Drept jumătate-am dat.
Dintr'unele-am dat partea dinluntru, și-așa dară
Dintr'altele-am dat partea cea de dinafară.

Povestea-aceasta scurtă se pare-a arăta,
Că pe Dumnezeu sfântul și conștiința sa,
Ori-ce va face omul, nu-i va putea'nșela,
Ori cât și-ar bate capul, ori cât s'ar încerca.

1. Căși — case.

2. Dinluntru — dinlăuntru.

FURNICA ȘI PORUMBITA.

Cu tot omul cât poți în lume să faci bine,
Trăind ades ai lipsă de cei mai mici ca tine.

Că spun c'odinioară furnica însetase
Și'npinsă de grea sete la apă la râu trase.
Dar când a fost să bee și dete să se plece,
Din țarm luând-o apa era să se înnece
Și poate că, sărmana, s'ar fi și înnecat,
De sus o porumbiță dintr'un copac înalt
Cu ochii chiar la vreme de ea de n'ar fi dat.
Că ea rupând o creangă și aruncând-o 'n apă
De moarte și peire furnica o și scapă.
Că s'a suit pe creangă și'ncet din val în val,
Ținându-se de-o frunză scăpă din râu la mal.
De-atuncea 'ntre furnică și alba porumbiță
Rămase de-apururea o strânsă cunoștință.
C'odată porumbița cum s'odihnea 'ntr'un fag
Privind la munți și codri și peste văi cu drag,
De-o parte între tufe subt un bătrân stejar,
Cu arcul sta pândind-o un strașnic păsărar
Și cu săgeata 'ntinsă era să o săgete.
Norocul că furnica fusese de'ndelete.
Cum poate o furnică să-ți fie de-ajutor,
In fața unui crâncen și crunt săgetător?
Așa că ea ciupindu-l cu gura de picior,
Ca ars săgetătorul sări de spaimă'n sus,
Incât greșindu-și ținta săgeata i s'a dus,
Pe pasărea cea blândă făr' să o fi ajuns.

Să nu se uite-așadar povața de mai sus,
Că vremea-așa aduce de multe ori cu sine,
De cel mai mic și slab să-ți poată prinde bine.

LEUL, VULPEA ȘI MAIMUȚA.

Când fiarăle din codri s'au adunat la sfat,
Anume să-și aleagă și ele împărat
Veniseră pedestre, iar altele în zbor,
Din patru zări a lumii cât frunză la sobor,
Și-a fost ca niciodată un mare ciorobor. ¹⁾
La tron nădejdi mai bune părea să aibă leul,
Dar, uite, bate-o Doamne! din cini să-i vie răul
Din cine? din maimuță, nu-i fie de noroc!
Că 'n fața adunării, sosind s'a pus pe joc,
Așa că 'ntreg soborul, uimit stătu pe loc.
Și de plăcere beat,
Cât zici și-ai bate 'n palme, o puseră 'mpărat.
Și n'a fost nimeni care să strige în sinod,
Doar vulpea cea vicleană cârtea și-i căta nod,
Zicând că-i șa și-așa ²⁾
Dar cine-o asculta?
La surdul la ureche puteai tot bucina. ³⁾
Văzând vulpea că vorbe aicea nu-i de-a 'ntinde,
Că vorba înțeleaptă aicea nu mai prinde,
A mers pân' la maimuță și-o trase la o parte,
Și-o duse la o cursă întinsă nu departe,
Și carnea arătându-i întrânsa-anume pusă,
Li zise: — Impărate, norocul meu mă duse,
De-am dat din întâmplare, de puținel vânat,
Și făr' a-ți da de știre și ție ca 'mpărat,
Să mă ating de dânsa, spun drept, n'am cutezat.
Ia uite bucățica, de cumva-ți e de ea, ⁴⁾
Ești volnic, împărate, poștește și ți-o ia.

1) Ciorobor — gălăgie.

2) Șa și-așa — așa și așa—adecă așa și pe dincolo—o critica.

3) A bucina — a buciuma — a cânta din buciuum sau a striga.

4) De cumva-ți e de ea — de cumva o dorești, dacă îți place.

Ea lacomă s'o 'mbuce, orbiș pe ea sărea,
Și 'n cursă se prindea.
Iar dacă s'a dus vestea și prinseră de știre,
Mulțimea de tot feliul, venise să se mire.
Când arborul jos cade,
Pe el cine nu șade?
Din el cine nu taie? Și cine nu cioplește?
Și cini nu-l ciocârtește?
Pe biata de maimuță din cinste-i dată jos;
Acum văzând-o roabă, s'o spun e de prisos,
Că obștea 'nholbând ochii și cercetând mai bine,
Desamăgirea 'ndată veni atunci de sine,
Și-i dară dosu¹⁾ 'ndată și toți îi băgă vină,
Și toți umblau acuma zvârlind în ea cu tină²⁾.
Iar meștera de vulpe, așa vreme pândind,
Văzând acuma apa la moara ei viind,³⁾
Se scoală 'n adunare și zise 'n limba ei:
— Boieri Dumnea voastră, tovarăși dragii mei!
Vedeți acum aievea, că cine-i dumneaei?
Ii de-a purta ea cărma și sceptru 'mpărătesc?
Eu cap de-aceea treabă la dânsa nu gălesc.
Că, una ce nu știe păzi nici capul său,
Va ști scăpa o țară, când va pica la rău?
A cărmui o țară cu bine și noroc,
E luptă grea și mare, nu fraților, nu-i joc!
Și proclamă leul, de împărat pe loc.

*

Te poate 'nălța lumea orbită pân' la cer,
Când meritul lipsește, căci sfântul adevăr
Aduce 'ncet lumină în zăpăcitul crer,
Succeselë-efemere ca visu 'ndată pier.

1) Ii dară dosu — i-au întors spetele.

2) Tina — noroiu.

3) Viind — venind.

CERBUL LA IZVOR.

Când cerbul 'nalt subțire și iute de picior
S'a fost văzut în apă la munte 'ntr'un izvor,
De coarnele-i înalte,
Înualte 'ncrengurate
Minune ce-i plăcea ;
Însă de picioare
Ca niște răschitoare,
De lungi și subțirele, deloc nu-i se 'mpărea ¹⁾.
I-se păreau anume 'n batjocură făcute,
Subțiri peste măsură, netrebnice și slute.
Nu încetase încă picioarele-a-și huli,
Și-un corn de vânătoare, prin codri s'auzi,
Și-o haită de câni aprigi la dânsul năvăli.
Iar dânsul ca o spaimă, o ia curând la fugă
Pe-o netedă câmpie, din ochi cât vezi de lungă,
De pasăre măiastră părea să nu-l ajungă.
Picioarele hulite i-au prins așa de bine,
De nu-l putu ajunge, la largul nici-un câne.
Dar apucând la codru, la codru la desis,
Fugind i se 'ncâlciră rău coarnele 'n hățiș,
Așa cât îl ținură în loc pân' apucară
Ca să-l ajungă câni și 'ndată-l sfâșiară.
Iar el văzându-și moartea, a suspinat în sine :
— Acum văz eu la moarte, sărac și-amar de mine,
Că tocmai ce hulisem, la vreme-mi prinse bine,
Iar ceea ce 'ndrăgisem cu toată-a mea iubire,
În urmă togm'aceea mi-a fostu-mi ²⁾ spre peire.

*

Care va să zică :

Că omul îndrăgește adeseori ce-i strică,
Pe celea de folos și cu adevărat bune
Cum s'ar cădea samă de multeori nu pune.

1) Nu-i se 'mpărea — nu-i plăcea.

2) Mi-a fostu-mi — mi-a fost.

STAVARUL ¹⁾

Aşa spun cumcă-odată călare pe un măgar,
Şi-a fost strângând măgarii sub seară un stăvar,
Anume ca să-i mâie în sat de pe hotar.
Stăvarul nostru însă 'nainte de-a pleca,
Intâiu şi 'ntâiu măgarii în samă şi-i lua.
Dar unul, bată-l pozna, în stavă nu-l afla,
Pe care de-a călare măgarii şi-i mâna.
Deci dacă pretutindenii toţi câmpii îi umblase,
Şi nicăirea 'n lume de urma lui nu dase,
Tot blăstămând se duse, cu stava pân' acasă.
Şi nime n'a rămas, cât a ținut hotarul,
Să nu-l fi blăstămându-l ²⁾ că i-a furat măgarul.
Şi numai când ajunse cu toată stava 'n sat,
Şi-apoi de pe măgaru-i în urmă jos s'a dat,
Stăvarul numa-atuncea, văzând s'a desbătut..

*

De trei ori să ne tragem întâie ³⁾ sama bine,
Până să punem vina de ceva pe-oarecine.
Că hoții numa ⁴⁾ odată păcătuiesc furând,
Iar păgubaşul, bietul, de mii de ori umblând,
Pe unul şi pe altul mereu vina punând.

1) Stăvar — herghelegiu pázitorul hergheliei, dela stavă-herghelie.

2) Intâie — întâi, ca adverb.

3) uma — numai.

VACARUL

Văcarului perindu-i din ciurdă ¹⁾ un vițel
L-a căutat o vreme, dar n'a mai dat de el,
Umblat-a câte sate, la câți descântători
Și babe știutoare și meșteri vrăjitori.
La vre-o ispravă însă neizbutind s'ajungă,
Nădejdea toată-și puse acum în sfânta rugă.
Deci la pământ genunchii cucernic și-i plecă,
Iar mânilor spre ceruri cu rugă și le'nălță
Și se rugă așa :

— De cumva pe hoț, doamne, în mână mi l-ai da,
Drept jertfă pentru-aceasta un țap îți voiu junghia.
Cutrierând deci omul din nou jur împrejur,
În urma urmei iată în codru-a dat de fur.
Dar ce folos, că furul era un groaznic leu,
Ce tocma-atunci vițelu-l mânca într'un pârau.
Când își aruncă ochii la om leu ncruntat,
Sbârlindu-i-se părul în cap, a înghețat.

Și mânilor spre ceruri din nou și-le'nălță.

— O Doamne, fie-ți milă—cu glas mare strigă,
Grăbește și mă scapă cu sfânta ta putere,
Că uite! ades nu știe sârmanul om ce cere.
Ca să-mi arăți tu hoțul, am zis c'un țap ți-aș da,
Acum ți-aș da un taur, de el de m'ai scăpa.

*

Și noi așa pățim,
Cu multe câte'n lume ferbinte le dorim.
Că'n faptă mai pe urmă se dovedesc de rele,
Și-ai da oricât atuncea ca să te scapi de ele.

1. ciurdă=cireada de vite.

CEI DOI CÂNI

Motto Dum canis os rodit,
Socium quem diligit, odit.
(Când cânele roade osul, urește
Și pe hoțul, pe care îl iubește).

Așa spun din bătrâni,
C'odinioară cândva un om ținea doi câni,
Pe unu-l învățase la vânătoare 'n munte,
Pe celalalt acasă să străjuiască'n curte.
Cu noaptea'n cap stăpânul când se'ntorcea acasă
Din munți și codri negri, din ceceace vânase,
Le arunca și lor, din ce pica din masă,
Coji, miezuri, câte-un cioiu ¹,
Și-atuncea împreună, mâncau câinii-amândoi.
Dar cânele de casă, mai blând, mai rușinos,
Când da s'apuce și el cu gura câte-un os,
Uitându-se la dânsul urit și mânios,
Rânjind celalalt câne,
Ii zise: -- Și nu-ți pică obrazul de rușine?
Că eu de dimineața și până târziu noaptea,
Să mă trudesc în codru, adesea 'nfruntând moartea
Și tu să zaci acasă, târându-te deabea,
Și să mănânci deagata, din asudoarea ²) mea!

*

Și între doi prietini când treaba-odată vine,
La un înfrânt de pâne ³),
Iubirea între dânsii întreagă nu rămâne.

1. Cioiu = ciolan, os.

2. Asudoarea = sudoarea.

3. Înfrânt de pâne = înpărteala.

LUPUL ȘI MIELUL

MA

Bând apă-odată lupul și mielu'ntr'un pârâu,
Vrând lupul să-l mănânce, sări la miel cu rău :
— Ce-mi tulburi apa, măre ? ce umbli'n butul ¹⁾ meu ?
— Cum, pentru Dumnezeu,
Pot să ți-o tulbur eu ?!
Răspunse cu mirare, grăind mielul sfios,
Nu vezi că eu beau apă de tine mai în jos ?
Deci n'ai de ce, bădiță, să te mânii pe mine !
— Dar an ²⁾ — o suci lupul — an da, pela Sângiorz, ³⁾
Când m'alunga ciobanii cu câinii dela turmă,
Ne-având nimic cu tine mă suduiș de mumă,
Așa din bun sănin ?
— Eu — mielu-atunci întreabă mirat și mai plângând,
— Eu ? cum și unde-anuțe ?
Acum un an eu, bade, nici nu eram pe lume,
Deci cum puteam pe tine cumva să te-ocărăsc ?
— Dar eu acum iau sama, că tu prea multe știi.
Și-apoi cât ești de gureș, cu tine n'o sfârșesc,
Dar n'am gând să beau apă așa pe nemâncat.
Și'ndată apucându-l pe loc l-a sfârticat.

*

Că omul hrăpăreț ⁴⁾ ori are-ori nu dreptate,
Mult capul nu și-l bate.
Când vrea el să despoaie, precum lupul la miel,
O crâmpiță, ⁵⁾ o vină curând găsește el.

1. În butul = în ciuda.

2. An = în anul trecut.

3. Sângiorz = sfântul Gheorghe.

4. Hrăpăreț = hrăpareț.

5. Crâmpiță = greșeală.

NEAMȚUL ȘI MAIMUȚELE 'NVĂȚATE.

Având un neamț să deie la curte la 'mpăratu,
Cu-o trupă de maimuțe, joc mare și teatru,
Iși trase omul nostru de trei ori sama bine
Să nu dea la 'mpăratul cu ele de rușine.
Deci le 'mbrăcă nemțește și le făcu zorzoane,¹⁾
De-ai fi crezut aieva că sânt niște cucoane.
Ba încă le deprinse pân' n'a pleca de-acasă,
Să beie și mănânce domnește de pe masă,
Ducând frumos la gură cu linguri și furcuțe,²⁾
Cât³⁾ îți păreau aieva cucoane, nu maimuțe.
Și pe deasupra încă le învățase jocuri,
Aduse de-a minunea, de prin străine locuri,
Anume ca să-și facă cu ele dinpreună,
La curte la 'mpăratul și 'n lume veste bună.
Când colo la 'mpăratul, în curți de lume pline,
Când neamțul își juca maimuțele mai bine,
Și răsuna palatul de răs și voie bună,
Dând cineva 'ntre ele, în glumă c'o alună,
De toată 'nvățătura fu 'ndată pace bună.⁴⁾
O' odată s'aruncară la ea pe apucate,
Și dela ea 'ncepură pe mōarte a se bate,
Lăsând învățătura nemțească la o parte.

*

In lume 'nvățătura ori câte poate ea,
Nici când nu poate însă schimba o fire rea.

1. Zorzoane = podoabe, marafeturi.

2. Furcuțe = fureculițe.

3. Cât — încât.

4. Fu pace bună de învățătura = nu s'a ales nimic de toată învățătura.

MAMA ȘI COPILUL.

Legat în car odată duceau cu pază mare
Un rob gătit de moarte, la locul de pierzare,
Și'n urmă-le să văză norodul grăbea tare!
Iar maică-sa în urmă aproape după car,
Cumplit bătându-și pieptul, cântându-se ¹⁾ amar.
Iar el văzând-o zise, restindu-se la ea:
— Nu plânge după mine, nu te boci, cățea!
Că tu mi-ai mâncat capul, că mie mi ai fost ciumă,
Nu mamă cum se cade, adevărată mumă.
Când ca copil furat-am o pipă mai întâi,
Și ție eu ți-am dat-o anume să mi-o ții,
Tu 'nloc să fi smuls răul atunci din rădăcini,
Cățea, ai închis ochii, m'ai strâns, m'ai sărutat,
In loc, ca o mamă, să mă fi certat,
Certat și rușinat.
Și-a fost destul atâta, destul ca să te'nveți,
Că lupului nu trebui pădurea să-i areți.
Deci după-o zi ori două
Prinsei a fura ouă,
La patru săptămâni
Am dat după găini.
Și-așa din treaptă'n treaptă mereu mă ridicai.
Când am ajuns la ai ²⁾
Am prins a fura cai,
Când am ajuns la vrâsta de stat, cum sunt acum,
Am tras la codru mare și-am omorât la drum...
Era cu mult mai bine, cățea, să nu mă ai,
Și ai noroc, că nu pot din lanț la tîni ³⁾ să sai,
Și să-mi înfășur mâna la tine în cosiță,
Să vântur și să mătur cu tine pe uliță...

1) Cântându-se — bocindu-se.

2) ai — ani.

3) la tîni — la tine.

Că bine să iei seama, că dacă pier eu azi,
Să știi, cățea, că tu mi-ai pus lațu'n grumazi,
Că nu m'ai îndreptat,
De când eram băiat.

OMUL ȘI ȘARPELE BALAUR. ¹⁾

Un om având odată o stâncă lângă casă
În stâncă-un șarpe mare-bălaur se'ncuibase.
Cum s'a 'ntâmpilat anume, de urmă nu i-am dat,
Dar omului mușcându-i rău șarpele-un băiat,
Murind băiatu-aproape de stâncă l'a'ngropat.
Umblând acuma omul cu gândul să-și răzbune,
La pândă c'o săcure în preajma lui se pune,
Cu arma să-l pândească,
Când își va scoate capul, de loc să-l prăpădească.
Când șarpele cu capul din gaură-a eșit,
Zvârr... dete de-a-zvârlita, dar nu l-a nimerit,
Ci peștera la gură de-o parte s'a știrbat,
De unde-un colț de piatră, sfărâmându-se-a picat.
Iar șarpele se trase în gaură'napoi.
De-acum dușmani pe față știindu-se-amândoi,
Zi noapte-acum sta gata de ceartă și război.
Dar șarpele în stâncă trăia ca'ntr'o cetate,
Iar omului sumanul, îi tremura în spate
De teamă că-i mânâncă bălaurul de vii
Pe rând pe rând azi mâne și ceialalți copii.
Deci căutând cu dânsul o pace oarecare,
Umbla după bălaur cu pâne și cu sare ²⁾.
Iar șarpele în coadă, sculându-se'n sus drept,

1) Se crede în popor că dacă pe un șarpe nouă ani ochiu de om nu-l vede, se face bălaur. Bălaurul șade în stâncă și face peatră scumpă.

2. Pânea și sarea e semnul de pace și prietenie.

L'întîmpină și-i zise: — Vecine, în deșert!..
Pân' ce-i vedea la stîncă al fiu-to mormânt,
Iar eu colțul de piatră la peștera mea frînt,
Mai mult între noi pace n'a fi pe-acest pămînt,
Căci amîndoi pe inimi și dacă ne-am călca,
Și-am da mîână de pace și-așa ne-am împăca,
Dar uite, ce-i păcatul, că nu putem uita,
Și'n inimă rămâne cât vom trăi o rană,
S'o vindece nu-i leac, nu-i leac și buruiană.

CIOBANUL ȘI PEȘTII.

Motto : Sui Neagă, în teleagă!
Ba, io, nu, că-s beteagă!
Că și de m'oi sui
C'un picior de ciudă
Tot m'oi târăi.
(proverb românesc).

Sosind la un zăvoi / Central University Library Cluj
Cu fluerul la gură a lene după oi,
Găsi ciobanu-o mreajă¹⁾ aproape de-un băltoi.
Nici când nu mai văzuse 'n ce chip se prinde pește,
Nici peștele în cursă'n ce chip s'ademeneste.
Gâdea că după fluer și peștii încă-or trage,
Și'n mreajă după cântec de sine-or să se bage.
Deci prinde ca la stîncă, din fluer a le trage.
Le-a tras în feliu și formă²⁾, de joc, de dor, de jale
Dar n'a fost chip s'o scoată cu procleții la cale,
Căci fluerul la gură ciobanul cum și-l duse,
Tot peștele din baltă peri și se ascunse.
Că gadina din apă s'ascunde, nu-l ascultă,
Și 'n fața armoniei rămâne surdă, mută,
Pe ciobănaș îl scoase se vede din țîțini.
Apucă cu mînie năvodu 'n două mîni,

1. Mreajă — plasă de prins pești.

2. In feliu și forma — în tot chipul.

Sări la ei cu răul, în baltă dă năval,
Și da cu mreaja 'n stânga și 'n dreapta val de val,
Și-o scoate grea de pește ș'o pune jos pe mal.
Și peștii 'ncoaci și 'ncolo sărea și se zbătea.
Iar el gândea, că joacă, și stând se tot ciudea.
— O gadini îndărătnici, ciobanul le grăia,
Acum ne zis de nimeni, vă puserăți pe joc,
Iar mai 'nainte 'n fluer, când vă ziceam cu foc,
Fugeați mâncând pământul, de nu v'ajungea loc.

*

Indemnuri, rugăminți și înțelept cuvânt
La omul îndărătnic sunt toate vorbe'n vânt,
Cu meșteșug ori silă de cumva nu-l apuci,
Cu binele de sine, nici chiar la raiu nu-l duci.

VULPEA ȘI ȚAPUL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Odinioară țapul, cap mare fără gând,
Cu vulpea'n ortăcie umblând, călătorind,
Pe-o mare ferbințală la drum însătoșind,
Cu vorba de cumătra anume amăgit,
Cu ea'ntr'un puț cu apă să beie-a-fost sărit.
Dar după ce beură și setea-și stâmpărară,
Au dat în gânduri țapul cum va eși afară,
Și ne-aflând pe unde să iese nici un loc
Mâhnit fără nădejde, ofta adânc cu foc.
Văzându-l astfelu zise, grăind vulpea șireată:
— Te bucură, măi soațe, fă inimă bărbată!
Că uite, eu aflai cam cum să meșterim,
Din tr'astă'nfundătură cu bine să ieșim.
Și iată-anume 'n ce chip și cum am socotit,
Ca tu'n două picioare pe zid în sus proptit,
Să stai cum stă o scară,
Iar eu în sus pe spate-ți să urc, să ies afară.

Și după ce astfel voiui fi scăpat la larg,
Pe tine din fântână de labă-o să te trag.
Și țapul, el cap mare, crezu cu ochii'nchiși,
Precum îi zise vulpea, făcu așa orbiș.
Iar dacă-a ieșit vulpea la largul la câmpie,
Vicleana, de tocmeală de unde să se ție! ?
Ortacul, cum fu vorba, din puț în loc să-și scape,
În răs luându-l prinse, cu vorba să-l înțape.
Ci piedeca luându-și și țapul dela gură,
Începe-a-i măsura tot cu așa măsură.
— Da bine, măi ortace, de-ai fi avut tu cap,
Așa'nțăpa cu vorba, certând vulpea pe țap, —
În puțul cel cu apă 'nainte de-a sări,
Te-ai fi gândit întâiu, pe unde vei ieși.
Că eu mai dinainte am stat socotind bine,
Că voiui ieși pe spate-ți, urcând în sus pe tine
Precum am și ieșit.
Iar tu rămâi acolo de mine păcălit.

*

Orice lucru'n lume nainte de-a-l porni,
Gândește-te la urmă în ce chip va ieși.

VULTURUL SI VULPEA.

În lumea veche cândva, în minte nu mai țiiu,
Așa spun că'ntr'un codru, departe și pustiu,
Un vulture ș-o vulpe s'au prins frățini de cruce,
Și-apoi ca să apuce,
Să prindă rădăcini
A lor înfrățire, s'au făcut vecini.
Că vulturul în codru, precum era 'nvățat
Și-a clăditu-și ¹⁾ cuibul într'un copac înalt,

1. Și-a clăditu-și — și-a clădit (Provincialism ardelenesc).

Iar sub copac la umbră col'jos la rădăcină
Și-a fost săpându-și ¹⁾ vulpea o mică vizuină.
In liniște și'n pace ei traiul și-l mîna
La vreme de nevoie mercur se'ndămîna,
Cînd i-ajungea vreo lipsă cu drag se 'nprumuta.
Deci vulturul de vară acolo'n cuibul lui,
Iar vulpea'n vizuină sporind avură pui.
Dar într'o zi cumătra ducându-se de-acasă,
Că doar va prinde ceva în codru pentru masă,
Iar vulturul se 'ntoarse din codrii cei pustii.
Făr' să prinză ceva s'aducă la copii.
Deși-i cutrierase el marele voinic,
Dar ziua fiind stearpă, nu prinse chiar nimic.
Și-acuma rupt de foame el n'a mai fost avînd
De foame ce să facă și sta'n copac oftînd.
Iar jos la rădăcină
Din mica vizuină,
Cum țancușorii vulpei eșiră să se joace,
Pe dinaintea ușei zburda 'ncolo și'ncoace.
Dar vulturul văzându-i, jucându-se pe-afară,
Degrabă se sloboade și mi-i-luă în ghiară,
Și-apoi bătînd din aripi cu ei se innălța
La cuib la puișori și-acolo îi mânca.
Veni pe urmă vulpea de unde era dusă.
Puteți gîndi acum durerea ei nespusă.
Și nu îi era jalea atîta de căței,
Pe cât îi era ciudă biet de credința ei
Cea ca sfîntul soare,
Călcată în picioare.
Cădea frunza în codru de jalnicu-i suspin,
Și zilele dea rîndul și nopțile deplin
Stătea scrâșnind la vultur de ciudă și venin.
Dar ori și cât ofta

1. Și-a fost săpându-și = și-a fost săpat, își săpase.

Și ori cât se sfărma,
Vre-un chip de răzbunare ea nu putea afla.
Căci, biata, ea era
O fiară umblătoare
Pe patru picioare.
Așa dară pedeastră
Ea cum să prigonească o pasăre măiastră?!
Deci scârbită'n coate și'n genunchi cădea,
La ceriu spre sfântul soare plângând se întorcea
Și blesteme cu lacrimi pe vultur ea punea.
Iar osânda dreaptă curând îl ajungea.
Că pe acele locuri la codru 'ntr'un zăvoi
S'au fost aflând cu stâna o turmă grea de oi.
Intr'o zi păstorii cu oile'n pășuni,
Puind o bucățică de carne pe cărbuni,
Ei stau de sfat la umbră, departe dela foc,
In aretul turmei cu toții la un loc.
Iar vulturul la pradă, acolo pe hotară,
Plutind întins pe aripi, se trase după sfoară, ¹⁾
La foc el se sloboade, luând carnea în ghiară
Și s'a nălțat cu dânsa, din aripe bătând,
Drept la cuib în codru zburând și croncănind.
De lacom mare în codru n'a văzut că-s prinși
Pe carne dela foc vr'o câțiva jari ²⁾ aprinși,
Și focul, bătând vântul, de grabă s'a încins
Incât din jarii-aceia și cuibul s'a aprins.
Iar puii golași încă și neputând zbura,
De sus din cuib pica.
Iar vulpea jos din tufe atâta aștepta.
Iși făcea dreptate, pe ei se arunca
Și 'ndată îi mânca.
Iar vulturul de-asupra, ai fi gândit că piere

1) Se trase după sfoară = se luă după miros.

2) Jari = cărbuni, jericici.

Să potopească lumea de crunta lui durere.
Se duce și iar vine cerând parcă-ajutor
La frunză și la iarbă, tot alergând în zbor,
Și nu-și-afla nici unde odihnă și nici pace,
Și sta să se omoare și nu avea ce face.

*

Pilda ne arată
Că tot este-o plată,
Plată și răsplată,
Care nu grăbește,
Dar nici nu zăbovește.

Nota. Fabula aceasta a fost scrisă cu ocazia memorandumului acum 30 de ani.

DREPTATEA LEULUI.

S'au prins ortaci odată măgarul cel nemernic
Cu vulpea cea vicleană și leul cel puternic,
Să iasă la vânat, prin munți și pe câmpii,
Ș'apoi să'mpartă prada frățește drept în trei.
Și după multă trudă și mai ales noroc,
Au strâns sălbătăciune destulă la un loc.
Și vrând tustrei ortacii acum să se despartă,
Deci leul ca să n'aibă vre-o ceartă laolaltă,
Măgarului îi zise, ca prăzile să'mpartă.
Nu i-a trecut prin minte la bietul urechiat,
Că și dreptatea umbfă ades cu capul spart.
In trei părți de-o-potrivă vânatul împărți
Și-apoi pe leu s'aleagă pe placu-i il pofti.
Văzând leul că prada le-o împărțise'n trei,
Și că-i făcuse parte cât unuia din ei,
Cu brâncă drept în frunte cumplit așa-l lovi,
De'ndată-l omori.
Și-apoi din nou se'mpartă la vulpe-i porunci.—
Dar vulpea cea vicleană când împărți vânatul,

El puse tot grămadă tot unul peste altul,
Lăsându-și pe-a ei samă, puțin, numai o scamă ¹⁾,
De formă mai cu seamă.
Văzând aceasta leul, la față se deschide,
— O jupâneasă vulpe! — i-a zis zâmbind a râde,—
De unde, dela cine, ce mare înțelept,
Te-a învățat anume să'mparți așa de drept?
Iar vulpea îi răspunde pe scurt, în trei cuvinte:
— Din ce păți ortacul cu tine mai 'nainte,
M'am învățat stăpâne, să știi de-aci 'nainte,
Lă ce au să se-aștepte acei mici și nemernici,
Când vreau să tragă deget cu cei mari și puternici-

PACURARUL ²⁾ ȘI MAREA.

Un păcurar cu turma păscând pe lângă mare,
Văzând mereu corăbii călătorind în zare,
I-a vintu-i ³⁾ să se lase de oi și păstorie
Și cu negoț să plece pe mări în hăznărie ⁴⁾.
Deci și-a vândutu-și ⁵⁾ turma și-a cumpărat zmochine,
Și-și ca mai pierdu urma cu ele'n țări străine.
S'a dus, s'a dus ca gândul și mulțămit de plin,
Că marea era lină și ceriul blând, senin.
Dar nu ținu cât lumea sânin și vreme bună.
Că s'a stârnit pe mare o groaznică furtună,
Pe-aci să se înnece cu mic cu mare toți,
De n'aruncau în apă ce-avea 'ncărcat negoț.
Și aruncară'n mare pe groaznica furtună,
Și bietezele zmochine cu altele 'mpreună.

1. O scamă. o bucățică, puțin de tot.
2. Păcurar = păstor de oi, cioban.
3. Ia vintu-i = ia venit poita.
4. Hăznărie = negustorie-câștig.
5. Și-a vândutu-și = și-a vândut (repețirea pronumelui reflexiv II provincialism ardelenesc.)

Din cumpăna de moarte cu greu dacă-au scăpat,
Cu sufletele numai, din mare la uscat,
Măhnit pe gânduri dus,
Pe maluri păcurarul, umbla în jos și'n sus.
Și dacă văzu marea că iar se liniștise,
A clătinat cu capul, a fluerat și-i zise :
— O doamne, că turbată, grozavă mai fuseși,
Bietele-mi zmochine pân' nu mi le duseși ;
Și-acum că le'nghițiși,
Ce te-au ajuns iară, de-așa te împlânziși ?
Cu marea cum se ceartă un prietin auzându-l,
Strigă la el departe și-i zise întrebându-l :
— Da ce mai are marea, măi soațe, iar cu tine ?
— Da ce să aibă, hoața, o văd eu și-o știu bine,
Imi trage iar cu ochiul, să merg să-i duc zmochine,
Dar fie-mi plătit neamul întreg de-acum cu mine,
Că să nu dai, spune-o veche zicătură ¹⁾,
O pasăre din mână pe-o sută depe sură—
Răspunse păcurarul-mi-a fi de 'nvățătură.

LEUL, URSUL, IEPURELE ȘI MAGARUL.

Având războiu odată nebiruitul leu,
Și-a fost chiemând la arme să-i vie bun și rău,
Intreg norodul său.
Deci iepurele încă stârnit dintr'un huceag,
Alături cu măgarul, a alergat sub steag.
Și ambii s'așezară cu alții 'ntr'un șireag.
Văzându-i însă ursul, șezând în rând cu dânsul,
Se 'ntoarse într'o parte și l-a umflatu-l ²⁾ râsul.
Și zise cătră leu :
Măria ta 'mpărăte, să nu-ți cadă cu greu,

1. Zicătură = proverb.

2) L-a umflatu-l — l-a umflat, provincialism ardelenesc.

Că sluga ta mă 'ncumăt plecat a te 'ntreba,
Ce are-a căuta

Măgaru'n oastea ta ?

La moară mai de grabă

Ți-ar fi de ceva treabă.

Și iepurele iară, ia stai și spune drept,

Va da cu moartea piept,

Când va urla războiul și-a arde, și-a ucide ?

Iar leul îi răspunse : — Măi ursule, nu râde !

La iepure-o să-i iau, oricâtu-i de fricos,

Un minunat folos.

Cum îi de fugă meșter și repede la pas,

O să mi-l fac poștaș,

Iar pe măgar l-oi pune să-mi fie trâmbițaș.

*

Ca să-și cunoască bine și-adânc oamenii săi,

De buni ca și de răi,

Apoi să-i știe pune drept ¹⁾ la locul lor,

Pe-aceasta se cunoaște un bun stăpânitor.

PĂGÂNUL ȘI DUMNEZEUL LUI DE LEMN

În vremile păgâne când oamenii-și făceau

Ei înșiși dumnezeii, ei care cum puteau

Din ce biată aveau,

Un om sărac, nemernic din bunul lui îndemn,

Din târg își luă și el un Dumnezeu de lemn.

Deci seara dimineața la el se închina

Și 'ntr'una se ruga,

Ne încetând a-i cere,

Să-l facă om bogat, om vrednic cu avere.

1. Dirept = drept.

Dar zeul îndărătnic în seamă nu-l băga
Oricât i se ruga.

Pân' ce în urmă omul așa se tulbură,
Că chiar din fruntea mesii de guler mi-l luă
Și de pământ la ușă cu dânsu-așa a dat,
De tot s'a sfărâmat.

Dar capul dinlăuntru fiindu-i găunos,
Din trânsul piatră scumpă și aur curse jos.
Văzând atâta aur prin casă risipit,

El de pe jos strângându-l, așa să fi grăit :

— O zeu lovit cu leuca, zeu dosnic și sucit,
Eu până când într'una te-am tot comăncit,¹⁾
Și până când cu daruri mereu te grămădii,
Cu buna dela tine nimic nu dobândii ;
Iar când te rușinai

Și când de după masă de guler te luaî,
Și de pământ la ușă cu tine-așa am dat,
De tot te-ai sfărîmat,
Tot ce-am cerut mi-ai dat.

Mi-ai dat bănet cu sacul,

Dar bini²⁾ că știu acuma și ți-am aflatu-ți³⁾ leacul
Că de-astăzi înainte, când nu mi-i asculta,
Din partea mea tot cinstea aceasta-i căpăta.

*

Vezi, tot cam așa umblă, ba și mai rău o pat
Aceia ce de vorbe frumoase nu se bat⁴⁾.

1. A comănci — a ruga cu pălăria în mână.

2. bini — bine.

3. Ți-am aflatu-ți — ți-am aflat.

4. Nu se bat de vorbe frumoase — nu se înțeleptesc.

LUPUL SI OILE.

După mii de lupte și 'ndelungat războiu,
De pace spun că lupul să fi trimis la oi,
Zicându-le, că dânsul ar fi plecat¹⁾ la pace,
Dar numai c'o tocmeală: să facă ce vor face,
Și să-și alunge câinii de tot de pela turme,
Că până-atunci războiul nu poate să se curme.
Că vrajba din câni vine, că dedeparte-i latră
Și'n gura lor ciobanii, sărind de lângă vatră,
Lungi chiote ridică, în cât te asurzesc,
Și cu tăciuni din vatră azvârl, zburătăresc²⁾.
Și toată vrajba-aceasta, ia spuneți, cine-o fac?
Ia câinii dumneavoastră, ce blehăesc, nu tac.
Vedeți dar, ce veți face,
De vreți cu noi frăție și dragoste și pace.
Iar oile, ca ele, gândiră să-i alunge,
Că lor pe semne mintea atâta le ajunge.
Un câne mare însă, bătrân și mai cu sfat,
— O oilor — le zise — doar nu-ți fi căpiat!
Ce credeți voi, că lupul doar umblă după pace?
Alt gând și socoteală la inima lui zace.
De alta i-i lui zor:
Să știe că la turmă nu este păzitor,
C'apoi fără de teamă, cum vrea în ziua mare,
Pe rând, pe rând la codru pe toate-o să vă care.—
Iar oile atuncea s'au socotit mai bine,
Și de pe-atunci nu este o turmă făr' de câne,
Nici neamuri luminate, cu mândru viitor,
Viteji și înțelepți să n'aibă'n țara lor.

1. Plecat — învoit.

2. Zburătăresc — a alunga pe cineva zvârlind cu ceva după el.

COMOARA

Odată spun c' un tată pe patul morții sale
Stând gata-acum să plece pe-a vecinicii cale,
Cu moartea împăcat,
Pe fiii săi pe-o vorbă, ¹⁾ i-a fost chemând la pat.
Și greu oftând în taină, așa le poruncea :

— Să nu cumva să vindeți la alții via mea,
Căci o comoară scumpă am îngropat în ea,
Iar vrând să o desgrop, cu mulți ani mai târziu,
Eu locul, cum se vede, atunci nu-l nimeriiu,
Și-așa dar nici comoara cu banii n'o găsiu.
Dar voi săpați-mi via de-a rândul și afund ²⁾
Că-ți da de bună seamă de dânsa în curând

Cuvintele acestea el cât ce le grăi,
Închise pe veci ochii și nu se mai trezi.
Iar dacă pe bătrânul la groapă-l petrecură,
Feciorii toți ca unul, pe lucru s' așternură,
Cu sapa și lopata adânc și deamănuntul
În patru ani dearândul, făcând locul ca untul.
Deci locu-atâta vreme, lucrat așa de bine,
Cum mai 'nainte vreme nu-l mai lucraser nime,
Le-aduse, ce-i drept roadă, cum n'așteptau, de mare
De-i puse în mirare.

Însă de comoară, ori cât o căutară,
Îngropată 'n vie ei nicăiri nu dară.

Deci în nădejdi amarnic feciorii înșelați,
Stătură duși pe gânduri mâhniți și întristați.
Rumpând tăcerea 'n urmă, dintrânșii cel mai mic,
— Măi fraților ! le zise — Așa cred eu și zic,
Că tatii atuncea i-a fost capul stricat,
Când o comoară 'n vie ne-a spus c'ar fi îngropat.
— Ba nu-ți face osindă, măi frate, și păcat

1. Pe-o vorbă — la o vorbă.

2. Afund — adânc.

Răspunse-atuncea unul, mai mare, om cu sfat.
— A fost un om ales, cu cap cu minte 'ntreagă,
A vrut numai să facă tot omul să 'nțeleagă,
A vrut din pragul morții c'o pildă-a dovedi,
Că lucrul e comoară, că dacă vei munci,
Din munca ta cea dreaptă ori unde poți trăi.
Că rodul ce-a dat via de noi trudnic lucrată,
În patru ani de-a rândul, ce socotiți că-i altă,
Decât comoara tatii de noi acum aflată?

IEPURELE ȘI BROASCA ȚESTOASA.

A lumei gadini ¹⁾ toate când s' adunară odată
La sfat într'un câmp mare, cu toate laolaltă,
În urma tuturor, sosise de departe
Țestoasa de-a târișul, venind cu casa 'n spate.
Mic, mare, toată obștea, de peste tot cuprinsul,
De mila ei văzând-o și-a fost ținându-și răsul.
Dar iepurele bagsam ²⁾ fiindu-i lui mai șod ³⁾
Văzând-o, prinse-a râde de ea ca un nerod.
Râzând văzându-l broasca, nu i-a căzut prea bine
Și-i zise: — Măi dârloagă, chiar tu să râzi de mine?
Ori cât de cu zăbavă și 'ncet îi mersul meu,
Mă prind în rămășag și dă mâna cu mine,
S' ajung la stânca cea mai iute decât tine.
Și-așa dintr'una 'ntralta,
Dând mâna, din trei vorbe, tu rămășagul gata.
L-a fost știindu-l broasca pe iepure de mult
Cum că era de fugă, nu-i vorbă, ne 'ntrecut,
Ca vântul de ușor.
Incolo-i un somnore ⁴⁾ zălud și lăsător.

1. gadini = lighioane.

2. bagsam = cum se vede, bag seamă.

3. șod = caraghios, de răs.

4. un somnore = un somnoros, un trândav.

Venind deci ziua pusă, precum le-a fost togmeala,
Făcându-și broasca bine de trei ori socoteala,
Cu cine trage deget, cu cini s'a prins în joc,
Gătindu-se din vreme a și plecat pe loc.
Ortacul s'a 'ncrezut în marea lui iuțeală,
Avea cu totul altul, alt gând și socoteală,
Că adecă în fugă de nime nu se teme.
Deci se culcă zicându-și: — că doar mai este vreme.
Lăsă pe Roasca-Broasca să-și meargă mersul său,
Cu zi cu noapte 'ntr'una silind la drum mereu,
Incet, nu-i vorbă 'ncet,
Dar fără de răgaz, silind la țintă drept.
Când mai s'ajungă broasca la semnul de ei pus,
Atunci se trezi și el sărind ca spaima 'n sus,
Dintr'un tufiș din iarbă, de unde dormea dus.
Și iute ca săgeata spre țintă o ia strună,
Pe urmă-i s'o ajungă în fuga lui nebună.
Dar toate-s în zădar ! avânt nebun și grabă,
Când mucu ți-i la deget nu-ți-e mai mult de treabă.
Și nu i-a fost nici lui, că broasca-acum de mult
A fost ajuns la țintă și-așadar l'a 'ntrecut.
În urma ei și dânsul sosind la acel loc,
L-a fost muștrându-l broasca, de el bătându-și joc,
— Acum se vede-i zise, cini ești și ce scofală.
La ce vi-i bună vouă s'aveți la mers iuțeală,
Când nu-i luați folosul, așa numai de fală.
V'aș arăta eu vouă minuni adevărate,
De n'aș fi și oloagă și cu casa 'n spate.

*

Nimic nu folosește deci fuga cea nebună!
A stărui la țintă făr' de răgaz, și strună
E graba cea mai bună.

CORBUL ȘI MAICA-SA

La codru-odată corbul căzuse bolnav greu
Și'n doagă rea de moarte stătea 'n copacul său.
Iar întralt fag mai mare, alătura în codru,
Sta bocindu-l măsa, oftând fără de modru ¹⁾.
Văzând-o însă corbul, oftând fără de seamă,
Se' ntoarse și îi zise: — Dar nu mai plânge, mamă,
Ci roagă-te mai bine la bunul Dumnezeu,
La maica preacurată, apoi la fiul său,
La toată sfânta ceată a sfinților din cer,
Să nu cumva să pier. —

Iar coarba cea bătrână îi zise greu oftând:
O vai, băiatul maichii, ce ți-a trecut prin gând?
Dar unde oari să aflu și unde este-un sfânt,
La care-aici în lume, trăind pe-acest pământ,
Tu carnea de pe trupu-i să nu-i-o fi răpit
Și ochii săi din cap să nu i-i fi scobit? ²⁾

Acel ce rele numai va face pe pământ,
La vre un rău când pică, nu află nici-un sfânt.

BROASCA ȘI ȘOARECELE.

Un șoarece și-o broască cum dară'n prietenie
Și cum de merse broasca la el pe omenie,
Fiind povestea veche, azi bine nu se știe.
Dar spun, că dacă broasca la șoarece acasă
Se veseli o vreme, cinstind cu el la masă,
L-a fost chemând și dânsa pe șoarece să vie

1. Fără de modru — Fără măsură, foarte tare.

2. Oari — Oare.

3. Aluzie la suferințele mucenicilor, la chinurile, la care au fost supuși.

La ea pe omenie.

Lăcașul ei și vatra și'ntregul ei câștig ¹⁾
Fiind dincol' de-o apă, ascuns în pipirig,
Iar șoarecul să'nnoate pe semne neștiind,
Fărtate-i zise broasca, ia ce-i și cum de rând. ²⁾
Fiindcă dumneata

De loc nu ști 'nnota,
Ca să putem deci trece, vezi n'avem încătrău ³⁾
Decât să te leg bine ici de piciorul meu,
Că prinși așa deolaltă vom trece împreună
Ușor, cu treabă bună.

Cini să-și aducă-aminte c'o fi vr'un meșteșug,
Că broasca vrea să-l piarză pe-ascuns, cu vicleșug?
Că dacă l-a văzut de ea legat odată,
Se asvârli din țerm târându-l cu ea 'n baltă,
Și-a fost zmâncind de ață, să-l tragă 'n jos la fund,
In loc ca să l ajute să treacă mai curund, ⁴⁾
Iar el văzându-și moartea, se tot zmâncea 'nnapoi.
Văzând un uliu din zboru-i pe apă-acel război,
Se slobozi din slavă și-i prinse pe-amândoi.
Pe șoarec depe apă îl prinse 'n două ghiară,
Iar broasca venea trasă de cela cap ⁵⁾ de șfară.
Și cu-amândoi la codru zburând pe-o uscătură,
Cu poftă înghițindu-j, lăsă o 'nvățatură:
Că bine să-și însemne acei ce curse 'ntind,
Că 'n cursa de ei pusă adesea ei se prind.

1. Câștig — Gospodărie.

2. Ia ce-i și cum de rând! — Iată cum stă treaba!

3. Incătrău — Incotro.

4. Curund — Degrabă — Curând.

5. De cela cap — De celalalt cap.

C A T Â R U L

Motto: În pragul cel deasupra
cu capul pân' nu dăm.
În pragul cel de jos mai rar
când căutăm.
(proverb românesc)

La un boier odată, cu caii într'un rând,
La ieslea cu ovăsul, catâru-a fost iernând.
De traiu bun fără gând, cu cei aleși la masă,
Catârul se 'nbuiebase,
Cu visuri seci, deșarte el capu-și îmbătase.
Văzându-se la iesle cu caii fiind rost,
Sumeț își zise 'n sine : măi, tatăl meu n'a fost,
N'a fost nici când măgar
Ci falnic armăsar.
Apoi stăpânul caii odată alergând,
Li cășună, să vadă cum caii într'un rând Cluj
Catârul său fugând.
Cu caii deci mi-l puse, să fugă pe 'ntrecute
Și prinse-a-i căra bice și prinse-a-i căra cnote.
Dar ce putea s' ajute ?
Când a ținut catârul cu calul mândru pas ?
De cai și-acum departe în urmă a rămas.
Iar dacă îi secară puterile 'n trup toate,
Pe brânci în genunchi cade, o limbă de-un cot scoate,
Spre cer înaltă glasul și strigă cât ce poate.
Și zice cu amar :
Acum văd eu aievea, c'a fost taica măgar.

*

Și noi ne tragem seama abia când o pățim,
În pragul cel deasupra cu capul când bufnim¹⁾

1. A bufni — A se izbi.

CUCOȘUL, CĂNELE ȘI VULPEA.

La moș Isopse spune, că se însoțiră-odată,
Un cucoș și-un câne, să umble laolaltă,
Ca să-și agonisească, de pe azi pe mâne,
Și ei o biată pâne.

Destul că dacă'n codru ei undeva 'nsera,
Intr'un copac cucoșul, se zice, se urca
Și-acolo se culca,
Și noaptea-apoi cânta.

Iar sub copac în borta din trunchiul lui cel gros
Se'ncolăcea ortacul dormind acolo jos.

Odată spun că vulpea prin codri înnoptând,
A auzit cucoșul departe'n văi cântând.

Și cât ce-l auzi,

Luându-se pe cântec, la dânsul se opri.

Iși netezește botul și glasu-și îndulci,

I-se'nchină și-i zise, cu blând și dulce grai :

— „La mulți, la mulți ani, soațe, dar bună gură ai !

Cât ce-ți auzii glasul, din codru de pe plai,

Degrabă într'o fugă la tine alergai,

C'aduc o veste bună și vin a te vesti,

Că pacea pe pământ din ceruri pogori,

Și capul de-acum n'avem de ce ni-l mai feri.

Vestitul veac de aur în urmă ne sosi,

Și s'a curmat de-acuma prigoana dintre noi .

Și veșnicul război.

Și duc o veste bună, la toată lighioana,

Că între mic și mare au încetat prigoana.

Se cade așa dară cu drag să prăznuim,

Cu mic cu mare toți cu drag să ne'nfrățim.

Vino deci la mine să ne înbrătoșăm.

Și mână de pace pe veci noi să ne dăm“.

Dar spun că la cucoș i-a cam amirosat,
Că solia vulpei îi lucru deochiat.
I se'nchină și-i zise: — O sol prea luminat
Mă pogor, dar uite aș vrea să-l-fi sculat
De jos de unde doarme, și pe ortacul meu,
Ca s'auză și el cuvânt din rostul tău.
Ducându-se deci vulpea să scoale pe ortacul,
A camai dat de dracul.
Că cânele cel harnic, de sub copac trezit,
O și 'nzgărdă¹⁾ de gât.
Degeaba umbla vulpea deci capul să-i înbete,
Că războiu 'n lume deacuma o să'ncete,
Degeaba ținea una, c'aduce o solie,
Căci cânele de pace nimic nu vrea să știe.
De sus cucoșul nostru a fost privind sfătos,
Râzând de-acea gâlceavă a celor doi de jos.

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Că-i mare bucurie și inima îți crește,
Când chiar înșelătorul el însuși se greșește
Și ți-a picat în clește.

VULPEA ȘI PADURARUL

De-o mare vânătoare,
De cerbi și căprioare,
Odată spun, că vulpea fugea cercând scăpare.
O haită de câni aprigi gonea în urmă tare,
Și prin pământ sta gata de spaimă să se bage
Și n'avea dinainte-i sărmana unde trage.
Să-și scape, biată, capul deci ne-având alt modru²⁾
Fugi să se ascunză la pădurar în codru.

1. A înzgărda = a înhăța, a apuca.

2. Alt modru — alt chip.

Și-aflându-l în bordeiu-i, cu spaimă l-a rugat,
S'o lese să s'ascundă colea, la el sub pat.
Din gură vorba bine să-și gate n'apucară,
Și vânători și câni din fugă-aci picară.
Și pe codrean ¹⁾ ingrabă de vulpe-l întrebară,
Că vulpea lor din ochi aci li se pierdu.
Iar el când le răspunse, din gură-a zis, că „nu“.
Cu degetul, cu capul și ochii tot mereu
Le dase însă semne să caute'n bordeiu.
Cu graba semnul însă, ei nu l-au înțeles,
Și se luară iară la goană și-au purces...
Acum ieși cumătra afară de sub pat
Cu suflet ușurat,
Și zise cătră dânsa codreanul și grăi:
— Vezi, nu te spusei soro, îmi poți deci mulțami.
— Așa mă gândeam și eu c'ășa s'ar cuveni,
De ți-ar fi fost și semnul din mână și din cap,
Precum îți fuse vorba din gură, ca să scap.
Dar așa vecine,
Lui Dumnezeu sfântul i-oi mulțami mai bine,
Că semnul vânătorii cum nu l-au înțeles,
S'au pus iară pe goană din nou și au purces.
C'altfel de mine știi tu, ce biet s'ar fi ales.—
Așa-i răspunse vulpea și-acolo l-a 'nchinat,
Iar păduraru 'n codru rămase rușinat.

LEUL SI VULPEA.

La codru 'mpărat mare fiind vestitul leu,
Cu vreme 'nbătrânise și ologise rău.
Ne mai putând el merge în codri la vânat,
Cu ce să-și fi dus traiul moșneag neajutorat ?

1. Codrean — pădurar (vorba din Banat).

Deci se făcu că zace de boală grea pe pat.
Și fiarăle pădurei, de veste-i auzând,
Cu toatele 'ncepură să vie rând pe rând
La el, de-l cerceta,
Iar el le apuca
Pe rând și le mânca.
Și multe dobitoace i-au fost căzându-i pradă.
In urmă-a mers și vulpea la peșteră să-l vadă.
Și s'a oprit la ușă, și-a stat și s'a 'nchinat,
Precum e obiceiul întrând la împărat.
A stat privind cu pază, băgând bine de seamă,
In peșteră să-și puie piciorul i-a fost teamă
Și nu se încumată.
Iar leul cu glas lanced, grăindu-i o chemă:
— Treci, soro, înainte și șezi la noi, nu sta.
Iar vulpea îi răspunde: — Mă tem, Măria ta!
Că urme întra'colo mereu se văd într'una,
Iar de-acolo întoarse eu nu văd nice una.

CORBUL SI VULPEA.

Un corb c'o bucățică de caș alb în gură,
A fost șezând în codru, stând sus pe-o uscătură,
Iar vulpea cât ce-l vede, sub arbore se fură,
Se pleacă și se 'nchină și-i zise așa-grăind:
— Mult aș da, măi vere, să-mi-te-aud cântând!
Că de-ai avea și glas,
Pe cât îmi ești de mândru, frumos și drăgălaș
Și mândru înpănat,
Pe legea mea-ai fi vrednic la paseri de 'mpărat.
Și laudele vulpei pe corb îl amăgi
Și deschizându-și gura, a prins a croncăni,
Iar cașul alb din ciocu-i departe îi sări,
Și vulpea apucându-l, îl râse și-i grăi:

— Măi corbule, deacuma al sfântului să fii,
Rămas bun, eu plec, că-ți auzii și glasul,
Rămâi acum cu lauda, că eu mă duc cu cașul.

*

Cine vrea și-i place să fie lingușit,
Adesea se trezește amarnic păcălit.

URIAȘUL ȘI OMUL

Cum s'a 'ntâmpat, cine-ar putea spune,
La codru uriașul și-un om să se 'npreune
Să șează laolaltă,
Și să se câștige, ¹⁾ de pe-o zi pe alta,
Trăind ei într'o pâne, trăind ei într'o sare,
Că mai nu-ți vine-a crede un lucru-așa de mare.
Și-așa se povestește, că nu le-a fost a bună,
Și casă nu putură ținea mult împreună.
Că uriașul prinse, fiind cam într'o dungă ²⁾,
Pe om pe unde-l doare cu vorba să-l împungă.
C'odată uriașul, cum aștepta cu masă,
Să pice din cătrăuva, ³⁾ și omul său acasă,
Și-apoi fiind o iarnă, un frig și-un ger pe-afară,
Intrând pe ușă omul, sufla de frig în ghiară.
Uriașul îl întreabă: — Ce sufli-așa în dește? ⁴⁾ —
— De frig să se 'ncălzească, că-i ger de prăpădește.
Iar după ce se puse la masă să prânzească,
Pe cum sufla dineaori, de frig să se 'ncălzească,
Acum sufla 'n bucate de cald să se răcească.
Deci zise uriașul: — Ce sufli 'n păzitură? ⁵⁾

1. Să se câștige — să muncească și să agonisească.
2. Intr'o dungă — într'o ureche, nerod.
3. Dincătrăuva — din cotrova, de undeva.
4. Dește — degete.
5. Păzitură — fiertură, mâncare fiartă.

— De cald să se răcească, să nu mă ard la gură.
— De azi în colo-i pace de-a noastră legătură.
Să vezi și să-ți pierzi urma de prin aretul meu ¹⁾,
Să n'avem vorbe slabe, ferească Dumnezeu!
Mă știi că la mânie-s, ca și la mână greu.
Cu unul care scoate din gură cald și rece,
Inchină-l, și-ți fă cruce, un ceas nu-i de-a petrece.

CÂNII LA OSPĂȚ

Chemând bogatu-un prieten la el pe omenie,
Dăduse un prânz mare cu joc cu veselie.
Dar cânele de casă a omului bogat
A fost chemând și el pe-al oaspelui să vie,
Pe-ziua aceia mare, la el pe omenie,
Zicând în limba lui:
— Și-apoi să vii, măi soațe, să vii cu dumnealui
Cu domnu-to ²⁾ la noi,
Că facem praznic mare cu hori și cu cimpoi
Ca să trăim încalte
Odată de bucate.
Așa o veste bună s'a dus, s'a 'mprăștiat
Degrabă ca un fulger la toți câinii din sat.
La ziua pusă câinii cei doi de împreună
Nu le-ajungea nici curtea, săltând cu voie bună.
Dar cânele de casă grăi celuialalt :
— Să facem, măi ortace, pân' la culină-un salt ³⁾
Să vezi câte bucate și ce ospăț gătim,
Cu ce vă omenim!
Și nici n'au gătat ⁴⁾ vorba și câinii lăcomoși

1. Din aretul meu — din apropierea mea, dinprejurul meu.
2. Domnu-to — domnul tău, stăpânul tău.
3. Să facem pân' la culină un salt — să dăm o raită până la bu-
4. Au gătat — au gătit, au isprăvit. [cătărie.

Cât zici intrară 'n cuhnă, ¹⁾ jucându-se voioși.
Dar iată bucatarul că se ivește 'n prag
Și unde nu s' apucă, în mână c'un ciomag,
Și-atât i-a înblătit ²⁾

Până s'a urât.

Pe cel străin apoi, ca nepoftit,
De coadă apucându-l hait! fără veste 'n pripă
Afară pe fereastă i-a dat drumu 'ntr'o râpă.
De unde-apoi se scoală, cum biet s'a fi sculat,
Ca vai și-amar de el, zdrobit și zdruncinat
Și a plecat țipând,
Și tot chelălăind,
Și pe picioare bietul deabia s'a fost ținând.
Iar câinii cei din sat, ce stau pândind pe-afară,
Să afle mai degrabă ce fel se ospătară,
La dânsul alergară,
Cu toții întrebându-l degrabă, pe 'ntrecute,
Că ce fel de bucate și ce-au mâncat la curte?
Iar el să fi grăit:

— Atât ne-au ospătat și-așa ne-au omenit,
De nici nu știu de-acolo pe unde am ieșit.
De mult ce-am închinat, băut și ospătat,
Acuma nice drumul nu mi-l mai văd de beat,
Că 'ncoaci și 'ncol' mă 'nchin
Picioarele pe cale deabia, deabia mă țin.

*

Povestea vrea să zică, pe scurt într'un cuvânt:
Cu ochii 'nchiși la vorbe să nu dai crezământ.

1. Cuhnă — bucatărie.

2. I-a înblătit — i-a ciomagit. A înblăti — a triera cu înblăcii.

LEUL SI MĂȚA

Băgând de seamnă măța, că leu-i 'mpărat,
Cu jalbă cătră dânsul de grabă-a alergat,
Anume să se plângă de drept la 'mpărăție,
De câte-i rabdă neamul la oameni în robie,
Cât numai cel de sus, ce vede și le ști 1)
Și nu dela cei mari, pe cât dela copii.

— Să vezi ce tragem — zise — cu procleții aști mici,
Parc' am ajuns de pradă, nu știi ce să mai zici !
Cum unul dela altul ne 'ntind, hățesc și trăg,
Cum capul să ni-l taie, ades ni-l pun pe prag.

Și-așa din vorbă 'n vorbă, cum dără 'n cunoștință
Aflară mai pe urmă, că-s tot o porodită.

Și-a fost rugând-o leul cu totdeauna pe măța,
Aflându-se că-s neamuri și tot dintr'o sămânță,
Să-l ducă 'n sât la oameni, acasă, 'n sât la ei,
Că tare i-i să-i vadă 2) și el cătu-ș de răi.

Deci și plecără 'ntată și-ajunseră amândoi,
Un moș bătrân și gârbov, pe cale dinapoi.

Și întrebând-o leul: — Doar' asta-i omul nost' 3)

— Ba nu — răspuse măța — acesta num' a fost. 4)

Plecără mai departe țintind drumul pe-o vale,
Și iată se 'ntălniră c'un băețandru 'n cale,
Și leul o 'ntrebă :

— Nici asta nu-i om, fă ?

Și ce-o fi, Doamne sfinte ?

— Nici asta nu-i om încă, va fi de-aci 'nainte.

Deci se litară iată și merser 5) mai în vale

Și iată-un june zdravăn cu mâsurile 6) goale,

1. Le ști — le știe.

2. Tare i-i să-i vadă — tare dorește să-i vadă.

3. Omul nost' — omul nostru (ardelenizm).

4. Num' a fost — numai a fost. Numa, în loc de numai (ardelenizm).

5. Merser — merseră.

6. Mâsurile — mâștile.

La brâu fără de paloș și fără de pistoale.

Văzând o 'ntreabă leul pe mătă mai departe :

— Nici ăsta nu-i om, soro ? Ce piept la el, ce spate ?

— Nici ăsta nu-i om încă, ci numai jumătate.

Văzându-și iar de cale, așa pela 'nserat,

Iată-un june mândru călare și 'ntrarmat,

Și nu ca celalalt cu mânurile goale,

Cu sabie la șolduri, cu pușcă și pistoale,

Sub dânsul armăsarul zburda jucând în loc,

Și arunca pe gură și nări scânteii de foc.

Văzându-l, zise mătă : — Nu mergem mai departe,
Ia ăsta-i om, din cale-i să ne ferim departe.

Văzându-l însă leul, în loc să se ferească,

S'a dus la dânsul țintă, anume să-l privească.

Din brâu voinicu-atuncea pistolu-și scoate iute,

Țintind în el deadreptul, îi trase-un glonț în frunte.

Un pas mai făcu leul, să-l vadă și mai bine.

Voinicul trage spada, călare drumu-i ține,

Și-apoi cu iataganul atâta îl tot șterse,

În cât de pe el părul tot colb și pravu-i merse.

Văzând așa, la mătă se 'ntoarse bietul leu,

Și-i zise oftând greu :

— Eu n'am cunoscut omul, acum îl știu, da-i rău !

M'apropiai de dânsul, anume să-l vad bine,

Când colo, bate-l doamne! scui pă 'ntre ochi la mine.

Și-a scos ca dintr'o pungă

O limbă lungă-lungă

Cu ea pe unde-a lins, pe unde m'a ajuns,

Tot părul de pe mine, tot prav și colb s'a dus.

Povestea vrea să spună că nu-i tot omul om,
Cum nici tot pomu-i pom.

1. nost — nostru.

2. mânurile — mânilor.

Ci om adevărat
E omul înarmat,
Mai întâi cu arme grele, ferecate,
Apoi cu multă minte, cu minte și cu carte
Că este-aci în lume și-acum un strașnic leu :
Al vieții greu.

MOȘNEAGUL ȘI MOARTEA

A mers un moș odată pe umăr c'o săcure,
Ca să-și aducă lemne de foc dela pădure.
Și-a încărcat în codru o sarcină cam mare
Și drumul! ¹⁾ cătră casă cu dânsa în spinare,
Tot poticnindu-se,
Și'npleticindu-se.

Dar ajungând cu ea la calea jumătate,
Incovoiat de-o-parte sub sarcina din spate,
Sub un potop de ani trecuți de altă parte,
I-se curmă puterea și-o urmă mai departe
Ne mai putând pași,
Slăbit și rupt în două în cale le trânti.

Văzându-se-acum bietul, cum sta plecat pe brânci
Ajuns într'ășa doagă, și bătrânețe-adânci,
Aminte aducându-și de câte 'n lume-a dat,
De cât necaz și-amaruri în lume l-au mâncat,
Și câte rele 'n lume trăind a petrecut,
Iși blestema și ceasul, în care s'a născut,
Nici o nădejde 'n lume de-acum ne mai având,
Chierea să-i vie moartea, să-l ieie mai curând.

Si moartea n'aștepta, cum spun, altă rugare,
I-a vint ²⁾ îndată mare ³⁾.

1. Și drumul! — și haide!
2. I-a vint — i-a venit.
3. Indată mare — de grabă.

Și stând cu coasa 'n mână, pe moș l-a întrebat :
— Aicea-s, acum spune ce ai, de m'ai chemat ?
— Nu te-am chemat de altă, ci să-mi fi ajutat
La sarcina de lemne, prea multe încărcate,
Să mi-o rădic pe umăr, s'o iau iară în spate.

*

Ori câte suferințe moartea, fără urmă,
Intr'o clipită ¹⁾ 'ndată le vindecă, le curmă,
Și totuși decât moarte,
Mai bine 'ndură omul și cea mai crudă soarte.

FAGADUELILE.

Făgăduesc unii, când sunt la o strâmtoare
Ceriul și pământul și câte sunt, sub soare,
Iar după ce apucă din rele a scăpa,
Iși fac urechea toacă, se fac cum ar uita.

C' așa spun, cum c'odată, odată cândva 'n veac
A fost undeva 'n lume un biet de om sărac,
Bolind de mult pe moarte și nu-și dădea pe leac.
Văzând el deci că moare, și n'are încătrău,
S'a fost rugând așa fel la bunul Dumnezeu :
— O, Doamne, mai dă-mi zile, lungeste veacul meu,
Că de-oi ajunge cumva dintr'asta-a mă scula,
O sută de boi falnici și mari și-oi junghia,
Să-ți fac un praznic mare, să 'mpart printre săraci,
Să umble pân' și câinii iu coade cu colaci.
Dar auzind muierea o vorbă-așa umflată,
Oftând adânc îi zise, îi zise speriată :
— O vai de mini, bărbate, ia seama ce spui, taci,
De unde amar de tine, când n'ai nici boi nici vaci,

1. Clipită — clipă.

O sută de boi vrednici de unde-i-vei lua,
Să faci așa un praznic, cum zici, de te-i scula?
Iar dânsul pe nevastă grăind o înbușă :
— De moarte, tu muiere, să scap odată eu,
Să nu gândești tu dragă, să nu crezi puiul meu,
Că dela mine ceva mai cere-ar Dumnezeu.
Răspunse-așa și zise oftând biata muiere :
— Da, Tatăl sfânt din ceruri se poate că n'a cere,
Dar pierdem omenia, o singură avere
În care și săracul mai află-o mângâiere ;
Că adecă lumea cel puțin îl știe,
Că-i sărac, nu-i vorbă, da-i om de omenie.

IMPARATUL ȘI SIHASTRUL

Odată în pustie, la codru 'ndepărtat,
La un sihastru 'n munte a mers un împărat,
Rugându-l umilit să-i spue ce va face
În suflet să-i revie din ceriu dorita pace. —
Că dânsul nu pricepe, ce lucru poate fi,
C'oricât se străduiește și oricât s'ar sili,
Ca împărat în țară să facă numai bine,
Iar rău și strămbătate să nu facă la nime,
Cu toate astea totuși cât ține sceptrul său
Unii-l grăesc de bine și cei mai mulți de rău,
Să afle pace 'n suflet, deși nu dă Dumnezeu,
Ci inima-i e vecinic ca marea biciuită,
Ca valurile mării în veci neodihnită.

Dacă-auzi sihastrul îi zise preazmerit :
— Te du, te du 'mpărate, te du 'ntâi ne zmintit,
Așa te sfătuim,
Te du 'ntâi la morminte, afară 'n țintirim,
Și sudue-le 'n față tu cum îi ști mai rău.
Pe morți însă să-i lauzi să-i prea mărești din greu"
Și-a mers, și-a făcut toate puternicu 'mpărat,

Aşa precum sihastrul din codru l-a 'nvăţat.
Ş'apoi se 'ntoarse iară la codru îndărăt
Şi-i zise-acum sihastrul: — Stăpâne, spune drept,
Mormintele ce-au zis, când le-ai cărat ¹⁾ urât?
— Mormintele, că s mute, biet ce să fi grăit?
— Dar morţii din morminte, ce zici? s'au bucurat?
Auzindu-te din groapă, ce fel i-ai lăudat?
— La laudele mele nici seamă n'au băgat.
— Te du dar, împărate, şi fă şi tu aşa,
Fă-ţi vecinic datoria şi 'n veci chemarea ta,
Nici laudă, nici hulă în seamă nu băga.
Şi inima ta pacea dorită-şi va afla.

PESCARI SAU BUCURIA ŞI ÎNTRISTAREA

Mai mulţi pescari cu mreaja vânzând pe-o apă lată,
Au prins în loc de peşte în mreajă-un stan de piatră.
Deci vrând să tragă mreaja la ţărmure afară,
De ea cu mic cu mare cu mânilor-apucară.
Şi-atât de grea văzând-o, nespuse se bucurară.
Văzând însă că-i piatră, puteţi să socotiţi,
Tristeţa ce-i cuprinse şi stă ca opăriţi.
Şi nu c'au prins în mreajă aşa peşti puţiniei,
Ci că ieşise treaba nu cum crezuse ei.
Atunci — o soţi — le zise dintrânşii un bătrân,
— De ce atâta jale, atât amar şi chin,
Aşa din bun senin?
Că voia rea în lume, cum ştim cu voia bună
Sunt gemene şi umblă deapururea 'mpreună.
Şi colindând prin lume pururea laolaltă,
Când nimereşte una, nu peste mult îndată,

1. le-ai cărat — le-ai ocărat.

Nu știi din ce și cum sosește și-ailaltă. —
Așa că fiecare din noi putea să știe
Că după o clipită¹⁾; de dulce bucurie
Și voia rea din ceva, urma 'ncurând să-i vie.

PASAREA ȘI PASĂRARUL

La codru, într'o luncă, stetea un pasărar
Intinzându-și cursa jos subț un vechiu stejar.
Iar prin prejur de dânsul sălta și se 'nvârtea
In sbor o păsărică prostuță, mititea.
Mergea și iar venea și tare se ciudea:
Bădița asta oare de ce capul și-l bate?
Și se scăpă și-i zise: — Da ce faci măi fârtate? —
— Da ce să fac, micuță, ia facem o cetate —
Să-i fi zis străinul și se ca mai dusă,
Vesel c'o să-i cadă păsărica 'n cursă.
Păsărica noastră atâta aștepta;
Dintr-un lemn deadreptul pe cursă și zbură
Și 'n ea se încurcă.
Colo 'ntr'un târziu,
Sosind iară codreanul din codrul cel pustiu,
Pasărea scârbită îi zise cu 'ntristare:
— Bine văd, bădiță, că ești un meșter mare,
Cetăți de-acestea însă de-i sta a 'ntemeia,
Greu cred că vei afla
Proști mulți așa ca mine, cu minți ușurele
Să se prinză 'n iele,
Că-i vorba din bătrâni:
Cu minciuna unde ai prânzit, nu cini. —

1. Clipită — clipă

MĂTA ȘI ȘOARECII

Cum de rămăsese neagră și pustie
os Țe vale-o moară, azi nu se mai știe ;
Povestea-i foarte veche, și'n minte cini s'o ție ?

Destul că 'n moara-ăcēea ne mai locuind nime,
S'a prăsit întrânsa, cu vremea șorecime,
Și le-ar fi fost lăcașul tibnit și cu priință,
De nu s'ar fi 'nvățat la ei să-i prindă-o mătă.

Văzând ei că pisica zi de zi-i pândește,
Și mi-i apucă 'n clește,
Zi de zi-i vânează

Și pe zi ce merge se tot imputinează,
S'au fost luat de gând,

— O fraților — grăiră atunci, sfătuind.

— Că ce podoabă-i mătă noi am pățit și știm.

Deci dacă nu voim,

De gura ei cu vremea, cu toții să pierim,
Din gauri noi peafară nicicum să nu eșim.

Că dacă vom eși,

Cu toți până într'unul, — tot neantul ne-a pieri. —

Iar auzindu-i mătă, și dansa chibzui.

Și băgând de seamă la șoareci viclășug,
Gândi să îi apuce și ea cu meșteșug.

Astfel prin podul morii umblând ea la vânat,
Se prefăcu deacolo de sus că s'a scăpat
Dintr'o așa 'nălțime prăpăstioasă, mare,
Incât căzând să pară chiar moartă 'ndata mare¹). —

Din gaură un șoarec s'a fost uitând la ea
Stetea și-o ispitea.

— Zadarnic cuconiță, — i-a fost grăind apoi —
De ți-ași vedea și burta și foalele cimpoi,

1, Îndata mare — imediat

Parcă nici atuncea eu nu ma'ş cuteza
Un pas să mă apropiu de tîni, Măria ta. —

*

Să nu se uite-aşadar povaţa cea străbună,
Că aur, piatră scumpă şi-argint e paza bună.

LUPUL SI COCOSTARCUŁ.

Măncând o oaie lupul hapsin şi lăcomos,
Şi hămesit de foame, s'a înecat c'un os.
Cât pe-aci să crape şi-ar fi crăpat pe loc,
C'un cocostârc de n'avea la vreme bun noroc.
Că a mânat să-l cheme ca vrăciul,¹⁾ să vie 'ndată,
Să-i scoată din gât osul, să vie că-i dă plată.

Deci cocostârcul nostru s'a dus prea bucuros
Şi iute-şi vâră capul, la lup pe gât în jos
Şi 'ndată i l-a scos.

Când osu-i din gâtlegiu-i fusese-acum scos gata,
Şi-a fost cerându-şi plata.

— Nemernice! ce plată? dar plată-ţi trebe²⁾ ție?

Răstit îi zise lupul grăindu-i cu mînie,

In loc să-ţi pară bine,

Că 'ntreg îţi scoseşi capul din gură dela mine,

Te mai obrăzniceşti,

In loc să-mi mulţămeşti?

*

De omul blăstămat,

Ca de ucigă-l crucea, fă-ţi cruce c'ai scăpat,

De cumva vr'un păcat

Cu dânsul la vreo treabă te-a fi împreunat.

1. Vraciu — doftor.

2. Trebe — trebuie, trebuieşte.

VULPEA SI MAGARUL.

În vremile bătrâne s'au prins ortaci odată,
Măgarul, bată-l pozna, și vulpea blestămată,
Și ambii laolaltă pe cald, pe ger, pe frig,
Au fost umblând pururea 'mpreună la câștig.

Și cum umblau odată pe câmpuri amândoi,
Măgarul cum i-i treaba, rămăse mai 'napoi.
Iar ea dând înainte, și întâlnind un leu,
Ii zise speriată; — Auzi, drag Domnul meu!
De te-ai jura tu mie să nu-mi faci nici-un rău,
Ți-aș da legat ortacul, ce vine-aici mereu.¹⁾
Cât ce jură leul, vicleana se și duse
Și-și amăgi ortacul, băgându-l într'o cursă.
Pe urechiat avându-l deci leul la opreală,
De unde să se ție²⁾ mai mult el de togmeală?
Intăi și 'ntăi la vulpe se duse și-o 'nzgărdă,³⁾
Pe urechiat de cină, pe sară și-l lăsă.

A fost strigând vicleana, cumplit și blestema,
Când leul la pârău de guler o târa,
Ca s'o mănânce 'n tihnă acol' la largul său,
In cel fund de pârău.

*

Pe cel ce-și viclenește pe însuși soțul său,
Nu-i modru⁴⁾ ca să-l rabde prea bunul Dumnezeu.

1. Mereu — încet.

2. De unde să se ție? — nici vorbă să se ție.

3. A înzgărda — a înhăța, a apuca.

4. Nu-i modru — nu-i chip.

AJUTORUL LUI DUMNEZEU.

Odată cărând fân,
A stat într'un glod mare cu carul un Român.
Și 'n urmă-i un nor mare venea tot scăpărând
Și cerul durduind. ¹⁾
Să-i vie 'ntr'ajutor pe-așa cumplită vreme
Pe câmp nefiind nime, pe cini era să chieме?
Deci omul meu sta gata să între prin pământ,
Văzând așa un viscol cu ploaie și cu vânt,
Că vine și-l-ajunge îndată dinapoi
Și-i udă biată, fânul, făcându-i-l gunoi.
Oricât suduia glodul de câte sunt pe lume
Și-n marea lui turbare făcea la gură spume,
Zadar ²⁾ cu biciu 'n mână bătea, striga la boi,
De parcă-i-apucase o sută de nevoi:
De zdroaba ³⁾ lui deșartă și ciudă și mânie
In glod troienit carul nimic nu vrea să știe.
Deci năcăjit de moarte își zise 'n gândul său:
De-acî nu te mai scoate doar numai Dumnezeu!
Și a 'nceput să strige la ceriu ca un nărod:
— Dă Doamne și mă scoate cu carul din ăst glod!
Și mânilе 'ntinzându-și în sus sta rugător,
Strigând spre ceriu la Domnul să-i vie 'ntr'ajutor.
De sus grăi atuncea glas mare ca de tun:
— De ce tot strigi la ceruri de-acol' ca un nebun,
Și-aștepți ca ajutorul să-ți vie-așa deagata?
De grabă pune mâna și ia din car lopata;
Rânește dela roate noroiul cumu-i data;
Și taie drept roate ⁴⁾ bine — afund răzorul
Și dă în lături zbrușii, fă cale cu toporul.

1. A durdui — a tuna.

2. Zadar — zădarnic.

3. Zdroabă — zbuциum.

4. Drept roate — în dreptul roatelor.

Haidi, pune-te la leucă, apucă biciu 'n mână
Și strigă la boi aspru pognește 'n ei și mână
Că și eu încă prind!
Iar omu-așa făcând
Ieși din glod cu carul, ca gândul, fluerând.

*

Deci nici când să nu uiți,
Că Dumnezeu te-ajută, atunci când te ajuți.

CERBUL SI PUIUL SAU.

— Măi tată! — a zis puiul, odată cătră cerb,
Mă mir de tine tare și-mi vine să-te 'ntreb:
Ce poate fi că tu, ce fără-asemănare
La trup ai fi mai mare,
Mai mare și mai tare,
Ca javrele de ucâni, / Central University Library Cluj
Ce coarne ai, îndată să-i faci prav și fărâmi,
Și uite! Iți ajunge lătrat de câni s'auzi,
Și sai în sus ca spaima și-ai șters-o, să te-ascunzi.

Așa să-i fi zis puiul, puiu tânăr și deștept,
Iar cerbul îi răspunse: — Copile, tu ai drept. ¹⁾
Eu încă-mi zic așa, și mă îmbărbătez
Și 'n veci îmi pui în gând, cât timp o să viez,
In lume de nimica să nu mă 'nfricoșez.
Dar cumva din cătrăuva, de-aud lătrat de câne,
Îndată ca prin farmec, îndată-mi uit de mine,
Și mă trezesc fugind,
Orbiș din stâncă 'n stâncă din jghiab în jghiab sărind.

*

Înbărbăta fricosul, cu vorba, îl tot poți,
Dar frica înăscută dintrânsul n'o mai scoți.

1. Tu ai drept — tu ai dreptate.

OGARUL, COPOIUL ¹⁾ SI DOI IEPURI

Când a-ajuns odată a fi grof un ogar,
Acesta-și puse 'ndată căpăul făgădar, ²⁾
Iar iepurele-afară, pândas ³⁾ peste hotar.
Deci la căpău îi dete o crâjmă în arândă
Și-o bute de vin roșu în crâjmă să îl vândă.
Dar crâjma jos pe-o vale fiind la câmp pe-un mal
De iepure aproape, sub coasta unui deal,
Deci iepurele nostru de seara pogorea,
Cu-un puiu al lui la crâjmă, și toată noaptea bea.
Și-având el cu căpăul, de mult timp cunoștință,
Pe rând pe rând băură tot vinul în credință. ⁴⁾
Iar când de plată-aminte crâjmarul le-a adus,
S'au șters la sănătoasa, la deal pe coastă 'n sus,
Ba unul mai obraznic, la fugă când o 'ntinde,
Strigă: — Plătim cu pielea la deal dacă ni-i prinde!
Deci ce să facă-acuma căpăul păcălit?
S'a dus și la ogarul, s'a plâns, s'a jeluit,
Cu butea de vin, uite! precum și ce-a pățit.
— Cu iepurii eu unul nimic n'am de 'mpărțit.
Răspunse-atunci ogarul, strigând rău cătrănit.
Așa numai la vorbe eu nu dau crezământ,
Ori vin, ori băutorii, tu dă-mi-i din pământ.
Piei! și înainte-mi să nu-mi stai cu de-acelea,
Dă-mi vinul! iar de nu, plătească ei cu pielea.
Acum căpăul vinul de unde să i-l deie?
A trebuit să plece și urma sa le ieie,
Să-i scoată din tufiș,
Ogarul să-i aștepte afară la răriș.
S'i-i prindă de-or ieși la câmp, la loc deschis.

1. Capăul sau căpăul — copoiul.
2. Făgădar — crâjmar, cârciumar.
3. Pândas — jitar, pazitor peste țarină.
4. În credință — pe credit, pe datorie.

Nu trece ca decând aci grăirăm noi,
Și-au și stârnit din tufe pe unul din cei doi.
Și mi-l luă la goană, căpăul dinapoi.
Pe urma lui, nu-i vorbă, căpăul vreme lungă
A alergat din fugă, să-l prindă, să-l ajungă.
Ci 'n fuga lor fierbinte,
Hop! celalalt îi sare din tufe înainte...
Acum părându-i ăsta cu mult mai la 'ndămână,
Așa zicând amână ¹⁾
Și-apoi având poruncă să-i prindă pe-amândoi,
Lăsă pe celalalt, să treacă 'ntr'un zăvoi,
Și-a fost luând pe-acesta la goană dinapoi.
Nesocotință mare, și lucru fără minte!
Că 'n timp ce s'alergase cu cela mai 'nainte,
Puterile acuma îi fură pe sleite,
Iar ale-acestuia fiindu-i odihnite,
Pe-acesta să-l ajungă cu fuga n'a putut,
Iar celuialalt urma acum i-a fost pierdută.
Și-așadar toată truda i-a fost făr' de folos,
Rămase, cum s'ar zice, cu amândoi pe jos. ²⁾

*

Să știi, că pân' ce-un lucru la bun sfârșit nu-l duci,
Cât vei trăi de altul nici când să nu te-apuci,
Că cine se apucă de mai multe-odată
Intogmai ca căpăul cu iepurii-o s'o pată. ³⁾

1. Amână — ca în palmă.

2. Rămase pe jos — rămase fără ispravă, păcălit.

3. O s'o pată — are să o pățească.

SĂCURILE.

Un om sărac odată pe umăr c'o săcure,
S'a dus să-și tae lemne, departe 'ntr'o pădure.
Trecând pe lângă-o apă, cini ¹⁾ știe cum umblă,
Că fără veste 'n apă săcurea și-o scăpă.
Și n'a fost având, biată,
Dintr'asta 'n colo — ²⁾ acasă vreo roajbă ³⁾ de unealtă,
Cu ce să se câștige ⁴⁾, de pe o zi pe altă.
Deci cătră zeul apei, vărsând lacrimi șiroi,
S'a fost rugând să-i deie săcurea înapoi.
Iar zeul după dânsa în râu mâna băgând,
Din valuri o săcure de aur ridicând,
— Aceasta ți-i săcurea? — îi zise întrebând.
ar-dânsul pintre lacrimi, privind-o-i răspundea:
— Nu, Doamne, prea 'ndurate, aceasta nu-i a mea,
Nu, Doamne, ce să mint? —
Iar Zeul de sub apă scoțând una de-argint,
Îi zise, întrebându-l: — Nici asta nu-i a ta? —
— Nici aia nu-i, stăpâne, doar' n'aș zice eu ba. —
Deci înc'odată zeul în lac se cufundă,
Și iese cu săcurea săracului din undă,
Și-l întrebă: — Dar asta de fier și-așa de grea? —
— Aceasta-i, da, cu asta îmi țiiu casa cu ea —
Răspunse-acum săracul și bine ce-i părea.
Dar zeu-acelei ape îndurător, milos,
Pe bietul om văzându-l, sărac dar omenos,
Voios i 'ntinse 'ndată securile tustrele,
Și-i zise cu blândețe: — Om bun! aicea-s, ie-le; ⁵⁾

1. Cini — cine.

2. Din asta încolo — afară de aceasta.

3. Roajbă — custură, unealtă rea.

4. Să se câștige — să-și agonisească.

5. Ie-le — ia-le.

Ești om sărac dar vrednic și te cinstesc cu ele. —

O astfel de 'ntâmplare

Avu în tot ținutul răsunset foarte mare,
Și-un pișicher se puse să facă o'ncercare,
Doar scoate cu minciuna,
Dela stăpânul apei, de aur și el una.
Deci se făcu că-și scapă

Săcurea fără veste, trecând pe-acolo, 'n apă.

Și se ruga de zeul, vărsând lacrimi șiroi,

Că-i om sărac, să-i deie săcurea înapoi.

Iar zeul apei și-acum îndurător și blând,

Din apă o săcure de aur ridicând

Și 'n față-i arătând-o, grăind îl întreba :

— Ia cată la ea bine și vezi dacă-i a ta? --

— A mea, a mea, Drag Doamne, chiar sfânt,¹⁾

săcurea mea. —

Și își întinse mâna degrabă după ea.

Iar Zeul rușinându-²⁾ îi zice: — Las să stea !

Și peste cap cu dânsa pe-aci²⁾, de nu-i dădea,

Și astfel pișicherul se 'ntoarse din pădure.

Cu buzele umflate și fără de săcure.

*

Așa dar cu minciuna, din pildă cum vedem,

Necum să câștigăm, ne pierdem și ce-avem.

Sărac și de-omenie de mii de ori mai bine,

Decât viclean și lacom, obraz făr'de rușine.

1. Chiar stânt — chiar drept.

2. Pe-aci — cât pe-aci.

GROFUL ¹⁾ ȘI FILOSOFUL.

Un biet de filosof

Ajuns deregător la curtea unui grof,

În cât timp l-a slujit,

Și-o fost făcut la curte deci rost bun de trăit.

Dar unul dela curte, om rău, pizmuitor,

Cu gândul ca s'ajungă și el deregător,

Îl pârea la groful că e un mâncător,

Că din cât l-a trasu-l pe sfoară și 'nșelat,

Cu vremea-acum ajunse de-i putred de bogat,

Din ce-a fost mai înainte un ăla ²⁾, leșinat.

Că bagi la rău c'o vorbă și nu-l scoți nici c'o sută,
Avem o zicătoare veche, cunoscută.

Alungând deci groful din curte omul său,

Așeză în slujbă în locu-i pe lingău,

Și groful cătrănit din seamă înafară,

A poruncit să-i facă o moarte cu ocară.

Că adecă de haine făcu ca să-l despoaie,

Întreg după aceia în miere să-l înmoaie,

Apoi să-l lege 'n curte de-un stîlp mare afară,

La lume de milioane, de răs și de ocară;

La soare 'n pielea goală legat acol' să șadă,

La muște și la viespii și la gândaci de pradă;

Legat acol' să șadă și-acol' să putrezească

Și ciorile și corbii ochii să-i scobească.

La stâlp muiat în miere cât ce îl țintuiră
Țânțari și viespi îndată cu totu-l năpădiră.

Dar muscă de tot felul cât ce îl năpădi,

Pe-acel stâlp filosoful a prins a se zmânci,

Și a se zbate — amarnic și a se svârcoli.

Și cât îi lua gura a geme și-a răcni,

1. Grof — conte, mare proprietar.

2. Un ăla — un nimenea, un păcătos.

De groful de amiază să nu poată dormi.
N'avu ce face groful, acum a dat poruncă,
La stâlpul de afară cu grabă să se ducă
Și dela robu-i musca pe loc s'o hâciiască ³⁾,
Că nu poate de dânsul de loc să s'odihnească
De mult ce tot zbiară, strigă și se cascade.
S'a dus derogătorul, dar când le alunga,
Pe stâlpu-i filosoful mai rău se văieta.
Și ca s' audă groful, la el așa striga:
— Ascultă, măi ortace,
La rândul ăst de muște tu dă-le bună pace,
Și nu-le hâcei c' acestea au mâncat
Și-acum s'au săturat,
Mai mânca-m'or încă, cât m'or mai mânca,
Și mă vor lăsa.
Că pe muștele sătule de le-i hâcei,
Un alt rând de muște flămânde vor veni.
Și pân' ce și acelea s'or sătura prea bine,
Mi-or suge, hămesite și sufletul din mine.
Anume ca s' audă și să 'nțeleagă groful,
Dela stâlp de-a afară tot strigă filosoful.
Iar înțeleptul grof pe loc ce-l auzea,
Iși chiamă toată curtea la el, și porunca:
Degrabă să-l deslege și-aducă înainte,
Să-l scalde și să-l spele, să-i deie apoi veșminte.
Și-l puse 'ndată 'n slujba cea demai înainte,
Că și-a zis așa:
Acesta m'a mâncat
Și-acum s'a săturat.
Un alt flămând în locu-i, de cumva voiu aduce,
Flămândul pân' s'apuce,
Să se înbogățească și sature bine,
Mi-a suge hămesitul și sufletul din mine.
Că vecinic înțelepții așa au zis și zic:
Că din două rele s' alegi pe cel mai mic.

3. A hâcii — a alunga găinile strigând: „hâci!“

MAGARUL SI STAPANII LUI.

Odată un măgar

A ajuns în slujbă la un grădinar

Și dela o vreme, de locuri cu verdeață

Și de atâtea poame, de-atâta dulceață,

I-se făcuse greață.

C' așa aduce vremea adeseori cu sine

Ca 'n urmă să te saturi, se vede, și de bine.

Deci seara, dimineața, se tot ruga nebunul

La Dumnezeu prea bunul,

Și nu 'nceta să ceie ¹⁾

Ca alt stăpân să-i deie.

Că lui de-atâta poamă, de-atâta dulceață

I-se făcuse greață.

Și-a dat Prea înduratul de 'n scurt timp grădinarul

La târgul cel de țară ²⁾ și-a și vândut măgarul,

Și astfel urecheatul, scăpând de grădinar,

A nimerit ca dracul în jug la un olar.

Pe ploaie și pe vânt

Robit acum măgarul din greu căra pământ,

De rândul gurii ³⁾ însă răbda cum răbdă-un sfânt.

Ce să facă-acuma scârbitul dobitoc ?

Din nou Dumnezeu n'avea de el pace de loc.

Deci după mult rugat,

Preabunul Dumnezeu din nou s'a îndurat,

Că și-a făcut olarul

De vândut măgarul

Și'n scurt l-a și vândut

În târg la un tălpar ⁴⁾ vestit și cunoscut.

1. Să ceie — să ceară.

2. Târg de țară — bâlcu, iarmaroc.

3. De pe partea gurei — de pe partea mâncărei.

4. Tălpar — tăbăcar.

Văzându-l pe tălpar măgarul cum tot cară
Piei de dobitoace strânse de prin țară.

Și mereu le-așază cu bună rânduială

Și apoi le pune în căzi cu arghisală,

Gata să-l apuce ceas rău și ametală.

Și-a zis oftând din greu:

— O vai ș' amar de mine, acum mă trezesc văd eu
C' așa de capul meu

Vai cum mă duc de râpă, din rău tot în mai rău.

Că 'ntâi la grădinarul

Și 'n urmă la olarul

A fost ea cum a fost,

Acum la tălpar însă mi s'a înfundat prost.

C' așa cum îl văd eu,

C' aduce tot mereu

Și-așază 'n cadă tot piele peste piele,

Să nu-l ajungă odată și niște toane rele,

Ori poate-o streche rea

Să-mi puie de-a amoiul ¹⁾ și biată pielea mea.

*

Că binele în lume se pare curcubeu,

Zadarnic după dânsul tot alergăm mereu,

De ar fi oricât de bună aici în lume o stare,

De dânsa când o ai, nu ți se mai înpare. ²⁾

1. De amoiul — la înmuiat în apă, la tăbăcit.

2. Nu ți-se mai înpare — nu-ți mai place, nu-ți mai vine la socoteală.

CALATORII ȘI VREASCURILE.

Niște drumeți odată trecând pe lângă mare,
Văzând c'aduce vântul pe apă-afund ¹⁾ în zare
Un vrav de vreascuri mare.

Privind din depărtare la toți li se părea,
Corabie 'nnecată și-or da de ceva 'n ea.
Și-au așteptat drumeții pe mal de s'au urât,
Jireada cea de vrascuri la țarm pân' ce-a sosit.
Iar după ce ajunse în urmă la uscat,
Cuprinși de întristare își ziseră: — Păcat
De-atâta vreme scumpă, ce tot am așteptat,
Că 'n loc să fie ceva, cum s'arăta în zare,
Deaproape ne trezirăm, că-i o nimica mare.

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Întâmpinăm în lume mulți oameni câte-odată
Ce de departe arată,
Cum arăta jireada, corabie bogată.
Iar de aproape mulți, te 'ncredințezi degrabă,
Că s'au părut numai, dar nu-s de nici o treabă.

CALUL ȘI MAGARUL.

Mâna drumețu-odată cu biciul din dărăt
Măgarul său și calul și 'nnainta încet,
Că 'ncovoiat măgarul subt o povară grea,
Deabea, deabea mergea,
Tot poticnindu-se
Și 'mpletcindu-se.

1. Afund — adânc (departe în zare)

Iar calul, cal de șea, înpovărat puțin,
Mergea pe drum jucând.

Măgarul deci văzând

Că n'o să aibă 'n urmă și 'n coadă sfârșit bun,
Că va 'nbrânci subt sarcini și va pieri pe drum,
Se 'ntoarse cătră cal și-i zise: — Măi ortace,
Eu nu mă mai pot duce, de capul meu îi pace ¹⁾
Indură-te și ia

Măcar o mică parte din sarcinoaia mea,
Că n'am s'o mai pot duce de mare ce-i și grea.

Dar calul în buestru, trecu pe-aci 'nainte
De-a bietului măgar plecată rugăminte,
De înbuibat și trufaș nici n'a voit a ști.
Deci bietul de măgar, căzând pe drum, pieri.

Cu sarcina rămasă dela măgar în drum,
Drumetu'l nost ²⁾ ce face deci ne-având altcum,
Făr' să-și mai bată capul, să-și facă gând și val,
O ridică pe toată (și-o încarcă) pe cal.
Ba nu i-a fost de-ajuns atât năcaz și-amar,
Mai aruncă deasupra și pielea de măgar.

A fost mergând acuma deci calu 'ncet și greu,
Și cum mergea pe cale își imputa mereu:
— Aceasta mi-am făcut-o chiar eu cu capul meu!
Că n' astupai la vreme cu degetul cel mic,
Să puiu ³⁾ acum și palma și tot n' ajut nimic,
Că nu putui să fac cinstit, de bună voie,
Ce fac acum de silă, de voie, de nevoie;
Că nu mă îndurasem să iau măcar o parte
Din sarcinile grele dela ortac din spate.
Și-acum stăpânul iată, poavara toată bine, ⁴⁾
Dela ortac rămasă o 'ngrămădi pe mine.

1. De capul meu e pace — s'a isprăvit cu mine, mă prăpădesc.

2. Nost — nostru.

3. Să puiu — să pun.

4. Toată bine — chiar toată.

Ba încă pe deasupra, n'a fost destul amar,
Mai aruncă și pielea cea proastă de măgar.

*

Pe calea scurtei vieți tot omul e dator
La soțul lui de drum să-i vie 'ntr'ajutor ;
Subt al vieții greu, de pică 'n drum să moară,
Pe umerii noștri cade întreaga lui povară.

VULTURUL ȘI SAGEATA

În vârf de stâncă-un vultur pâdea 'n zări pe hotară
Că doară-i pică ceva de oare unde 'n ghiară.
Umblând pe-acolo însă pândind un vânător
Degrabă 'ntinse arcul și-l săgetă din zbor.
Săgețile acelea în trupul lui intrară,
Iar coada lor și peana ¹⁾, rămaseră afară
Și vulturul cu jele
Mâhnit privea la ele.
Văzând pana de vultur în coadă la săgeată,
Luptându-se cu moartea, a suspinat odată
Și-a zis plângându-și soarta și-amar nenorocirea :
— Nu mi-i că pier, o doamne, cum mi-i că-mi e peirea.
Nu doar dela străini, dintr'alte țări de airea, ²⁾.
Ci dela neamul meu ; că însuși neamul meu
Dă mâna cu streinul, din lume să pier eu.

1. Când în vremile bătrâne săgeata se folosea ca armă de luptă și de vânat, la dânsa se aplica o pană de vultur ; la aceasta face aluzie vulturul murind.

2. De airea — de aiurea.

ȘOARECII ȘI MĂȚA.

Țiind odată sfat, odată în vechime,
A dat cu socoteala cinstita șorecime,
Că 'n găuri sub pământ deși-i loc nepătruns,
De măță nicicum neamul nu li-i scutit de-ajuns,
I'apucă de pe-afară, pândind din loc ascuns.
Și-acum era dar vorba că ce măsuri să ieie,
De măță porodița azi mâne să nu pieie.
Deci se 'nbulzeau dintr'ânșii dând sfaturi bune-atâția.
Cum ar fi să facă, ca să 'nțarce măța.

Din multe sfaturi însă s'a întâmplat de fu,
Mai cu seamă unul, de care le plăcu.
Și zeci de mii strigau și-aplaudau cu zgomot
Că adecă pe măță să pue 'ndată clopot.

Deci pân'aici tot lucrul a mers cu treabă bună,
Pe cum se zice, strună.
Când fără veste iată au dat de alt necaz,
Că'n ceata șorecimii nu s'a aflat viteaz,
Cini¹⁾ clopotul să-l pue la măță la grumaz ;
Căci unii pe-alții, ce-i drept, se tot mâna,
Mâna și îndemna,
Dar cum se vede pasul era cam cu reschir²⁾.
Deci nice mie unul nu-mi vine să mă mir,
Că nu s'a aflat șoarec, viteaz, cu capu-amână³⁾.
Și-o cauză așa sfântă din veci se tot amână,
Și de pe o zi, pe alta, pân'azi s'a amânat.
Și până azi tot lucrul rămâne-așa 'nglodat.

*

În adunări la vorbă toți sar sfătoși și mari,
La fapte și la jertfe se văd grăbind cam rari.

1. Cini — cine.

2. Cu reschir — rizic. Reschir, cuvânt nemțesc de badjocură.
Cu capu-amână — cutezător, care își expune capul.

GÂNDACUL SI VULTURUL.

Când iepurele-odată fugea de-un vultur mare,
Văzându-l ca furtuna gonind în urmă-i tare,
La un gândac nemernic și-a fost cătând scăpare.
Gândacu 'n câmp la lucru ducea rostogolind
Ce-i trebuia de iarnă la cuib, din greu muncind.

Pe vultur deci văzându-l că vine croncănind,
Iar iepurele bietul ca spaima alergând,
Scăpare și scutiță la dânsul căutând,
Degrabă își deschide aripile și zboară
Și-i iese înainte în zbor la neagra hoară,¹⁾
Și-i zise: — împărate și doamne, iată cine
A năzuit să scape în fugă aici la mine.
N'a fi fugind nici el săracul, de vre-un bine.
Că prin pământ sta gata de spaimă să se bage
Și n'avea dinainte-ți aiurea unde trage,
Ci s' abātu din fugă aci la cuibul meu.
Să nu-i faci, împărate, să nu-i faci nici-un rău!
Un biet de cuib sub glie, atâta am și eu.
Ori cât de rău să fie, sărac și prăpădit,
In el să dau scut și eu la cel năpăstuit. —

Dar vulturu s'audă n'a vrut și să 'nțeleagă.
Năvală peste dânsul zburând orbiș se bagă,
Și 'n lături azvârlindu-l pe epure-l înhață
Și croncănind cu prada la codri se înalță.
De-aici să vezi acuma cumplit războiu și harță.

De a vulturului faptă scârbit peste măsură.
Gândacu sus la codru pe urma lui se fură,
Unde i era copacul și'n vârf pe trei ciorchini
Palatul lui de spini.
Se uită, chibzuește, înseamnă bine locul,

1. Hoară — pasăre (mai ales de casă).

Lăsând s'aducă vremei izbânda și norocul.

Venindu-i primăvara la vultur vremea lui,
Să scoată și el pui,
Numai decât gândacul la codru sus zbură
Și din copac de-a dura, jos ouăle îi da,
De toate se strica.

Când hoara se întoarse, de unde era dusă,
Cine-ar putea să spue, durerea ei nesousă!
De piscuitu-i jalnic toți codrii până 'n fund,
Trist sună și răsună și văile răspund.
Nu mai avu de acuma la cuibu-i prânz și cină,
De tatăl sfânt lăsată zi bună și senină;
Ci sta jeliind în codru,
Cu zi, cu noapte într'una oftând fără de modru¹⁾.
Și nu putea să-și deie nici măcar socoteală
Cine-a putut să aibă atâta îndrăzneală,
De unde să-i fi vintu-i²⁾ așa o poticneală³⁾.

Așa o palmă mare i-a fost acum de-ajuns,
Ca să-și puie cuibul la anul și mai sus,
Pe-un colț înalt de stâncă la munte și-l-a pus.
Gândacul însă veșnic în urma lui călca
Și ouăle 'n prăpaste de-a dura i-le da,
De toate se strica.

Văzând aceasta hoara se nădăi⁴⁾ acum,
Ci este aici ce este, dar n'o fi lucru bun,
Că an de an din lume, de-aici ouăle-i pier,
Gândi să-și mute cuibul de pe pământ la cer.
Și merse drept la Joie
Și-și povesti cu lacrimi întreaga lui nevoie.
Iar marelui zeu Joie făcându-i-se milă,
De pasărea rămasă doi ani fără de prăsilă,
Să nu rămână cumva și ăst an fără de pui,

-
1. Fără de modru — fără măsură, foarte tare.
 2. Să-i fi vintu-i — să-i fi venit.
 3. Potigneala — o nenorocire neașteptată, o năpaste, o înpiedecar.
 4. Se nădăi — bănuie, dădu cu socoteala.

I-a zis să i-se ouă coala în poala lui.

Gândacul mare meșter nici el pe loc nu sta,
La Joie în Olimp în zboru-i se'nălța
Și tot pe la urechea lui Joie se'nturna,
Și cum se bagă musca pe dânsul se băga.
Să hâcie⁵⁾, gândacul, dârz Joie atunci se scoală
Și-azvârle din greșeală, și ouăle din poală.
Când se trezi bătrânul și oblici⁶⁾, boclucul,
Era de ouă pace⁷⁾, că le cântase cucul⁸⁾,
Iar buclucașu'n fugă cutreera văzduhul.

Văzând marele Joie acum, că dela cine
Și pacostea pe vultur din care parte vine,
Gândi să pună capăt la-atâta războire,
Că-l ajungea pe vultur restriște, pustiire,
Pe el și neamul lui,
De-o fi ca an și anțerț, să nu mai scoată pui.
Ca nu cumva să-i piară, precum avea el ghimp,⁹⁾
La pasărea-i iubită sămânța din Olimp,
I-a fost chemat la sine, puindu-le soroc,
Să steie cu el față la un anume loc.
Se puse între dâșii¹⁰⁾ cu multe vorbe bune,
Doar ar putea cu buna, să fac'o'npăcăciune.
Și vulturul cel falnic era plecat la pace,
Dar la gândac nici Joie, nici cum n'avu ce-i face.
Zicea că nu se'npacă, că Joie pune parte,
Că dacă cei puternici trăesc cu strâmbătatea
El încă își va face, cum știi direptatea¹¹⁾.

Văzând marele Joie că vorba lui nu prinde
Și vorbe cu gândacul n'avea de ce întinde,

5. A hâciei — a alunga o pasăre sau un gândac.

6. A oblici — a observa un lucru greu de observat.

7. Fra de ouă pace — s'au prăpădit ouăle.

8. Le cântase cucul — s'au dus pe copcă sau pe apa Sâmbătei.

9. Avea ghimp — avea teamă.

10. Se puse între dâșii — interveni cu stăruința.

11. Direptatea — dreptatea.

I-a fost schimbând la vultur sorocul de ouat,
Pe vreme când gândacul se duce la iernat,
Și iarna și-o petrece pe sub pământ culcat,
Și'n somn ascufundat ¹⁾
Și vulturul cu zile așa num'a ²⁾ scăpat.

*

Bogat și-atot puternic în lume dacă ești,
Pe cel mic și nemernic să nu-l năpăstuești.
Nu cumva s'o pățești,
Să dai cumva de dracul,
Ca vulturul lui Joie 'n vechime cu gândacul.

FILOSOFUL ȘI FIUL DE ÎMPARAT.

Un mare filosof având de 'nvățăcel
Un fiu de împărat, spun că-l purta cu el.
Cu dânsul îl purta
Și binele și răul în pilde-i arăta.
Așa mergând odată ei doi pe dumul mare,
Delături un cal mort, în șanț le puțea tare.
Indată ce copilul simțise amirosul ³⁾,
Se prinse de nas iute și 'ntoarse 'ntracol dosul.
Inșă filozoful nu se zăinti nici pic,
S'a dus țindu-și firea, cum n'ar fi fost nimic,
Și merse 'ncet la pas,
Fără să se ție ca tânărul de nas.
Incât învățăcelul stătu pe loc mirat
Și lung privind la dascăl, cu gândul ne'mpăcat.
Deacolo să luară și merșeră 'nainte
Aproape de o grădină, frumoasă, doamne sfinte!
Iar în grădina-aceia de-a lungul pe-o cărare

1. Ascufundat — cufundat, adâncit.

2. Numa — numai.

3. Amirosul — miresul

Se preumbla a mare ¹⁾, făloasă-o fată mare,
Frumoasă și'mbrăcată în aur și argint,
Părând că de făloasă nu calcă pe pământ.
Văzând-o înțeleptul întrastfel dându-și vânt ²⁾,
Indată-și iuți pasul,
Intoarse 'ntr'acol dosul și-și prinse iute nasul,
Incât învățăcelul stătu pe loc mirat,
Privi iar lung la dascăl și-i zise întristat:
— Te rog să-mi spui iubite, să-mi spui adevărat,
Că-mi stă mintea pe loc,
Și-mi vine-a crede aevea, că-ți bați de mine joc,
De fata cea făloasă și mândră din grădină,
Că i naltă și frumoasă și mândră ca o zână,
De ce ți-astupași nasul,
De ce i-ai întors dosul, de ce ți ai grăbit pasul?
De mortăciune însă pe acolo când trecuși,
Nici grijă nu avuși, de nas nu te ținuși
Și cum putea de rău?
Răspunse filozoful: — Să nu uiți fătul meu!
Ți-o spun să știi anume:
Ca fala-așa de tare, nimic nu pute'n lume

STOMACUL ȘI MEMBRELE TRUPULUI

Picioare, mâni și brațe cu toatele 'ntr'un gând,
Odată când stomacul dormea greu horcăind,
Făcură între ele în taină legătură,
Stomacului să-i tragă mâncarea dela gură.
Că noaptea însă ele așa se tânguірă,
— Și cum n'o fi stomacul pe noi robie grea,
S'alergi tu zi și noapte, s'asuzi să te trudești,
Și'n două mâni ce-ți pică și tot ce-agonisești,

1. A mare — mândră, îngâmfată.

2. Dându-și vânt — mândrindu-se, păunindu-se

Să duci la el în gură, să-l-ții și să-l hrănești,
Și dânsul câtu-i lumea, tot șade lenevește
Și din sudoarea noastră se'mbuibă bea, trăește,
Iar noi alergătorii ca vai și-amar de noi,
Pe vânt, pe ger, pe ploii
Umblăm flămânzi și goi,
Așa 'ncât de rușine nici nu mai cutezăm
La oameni ochii noștri în sus să-i ridicăm

Și pentruce aceasta? sărac și vai de mine!
Dece? ca lui somnorea ¹⁾ să-i meargă'n plin și bine?
Că noi doar dela dânsul, noi cei ce ostenim
In lume cu nimica noi nu ne folosim.

Dar s'a umplut păharul, de astăzi înainte,
Vom căpăta în cap și noi un pic de minte.
Că jug de azi încolo, noi n'o să mai purtăm,
Ci noi între noi astăzi veniți să ne legăm,
Stomacului mâncare, nimic să nu-i mai dăm,
Să nu-i umblăm în voi ²⁾,
Ca să vedem ce-a face de-acum el fără noi?

In taină 'n miez de noapte așa se 'ntelegea,
Dar ce grăia 'ntre ele stomacul auzea,
Că numai se făcea că doarme horcăind,
Dar de dormit nici vorbă, deloc n'a fost dormind.
Ci spun, că tot tăcea,
Tăcea și înghițea.
Deci ele între ele așa precum făcură
In ciudă și 'n mânie încontră-i legătură,
Stomacului nu-i dară mai mult o bucătură,
Nu-i dară azi, nici mâne,
Nu-i dară nouă zile, o manguură ³⁾ de pâne.
Când fu 'ntr'a zecea zi,
Osânda le ajunse și răul izbucni,
Din mâni puterea prinse pe 'ncetul a pieri,

1. Somnorea — somnorosul.

2. Să nu-i umblăm în voi—să nu-i mai facem pe voie; voi plura-
[lul dela voie.

3. O manguură — o bucațică.

Și ochii începură a se 'npăejeni,
Picioarele pe cale a se înpleteci,
Și slăbiciune mare tot trupu-i copleși.
Dar și ele începură în fire a-și veni,
Că răul ce-l fac ele cu bietul de stomac,
Insuși lor și-l fac
Că bine că-i grea slujba ¹⁾ ce zilnic el le cere
Din ceea ce-i fac însă zilnic spre plăcere,
In schimb și el tot zilnic le împărțea putere.
Temându-se așa-dar stomacul să nu pieie ²⁾
Pe lângă el cu hrană, au prins iar să se deie,
Dar mânios pe ele, acum nu vrea să ieie.
— Periți-mi dinainte — zicea — și dați-mi pace,
Deacuma înainte vedea-veți voi ce-ți face!
Că nu mai iau în gură-mi de-acuma fel de hrană ³⁾,
Că mie dela voi nu-mi trebuie pomană.
Eu vouă v'am slujit cu dragoste frățescă,
N'am așteptat ortacii așa să-mi mulțămescă.
Așa 'nfrunța stomacul, cu vorba soții săi
Și-i rușina urît, acum scârbit de ei.
Dar mai pe urmă totuși, văzând înpricinații,
C'asa le-a fost ursita, ca unii fără alții
Să nu poată trăi,
Au prins încet, încet în fire a-și veni,

*

Că lipsa necurmată ce-avem unii de alții
Ne-a merit în lume să trăim ca frații.

-
1. Că bine că-i grea slujbă — că deși e grea slujbă.
 2. Să nu pieie — să nu piară.
 3. Fel de hrană — nici o hrană.

SARACUL ȘI CANELE LUI.

Săracu 'n câmp la lucru în zori de zi ieșind,
Pe cini să lase biată acasă ne având,
Copilul dela tătă micuț, rămas de mamă,
La cânele său numai l-a fost lăsat în seamă.
Deci iată peste zi,
Din locuri depărtate, de unde cine știe,
Veni un șarpe mare la prunc de prin pustie.
Dintr'una să-l înbuce era pe-aci, pe-aci.
Dar cânele de pază, un câne mare, vrednic,
Degrabă apucându-l îl înzgărdă¹⁾ puternic.
Și-apoi mai mult din gură deloc nu l-a lăsat.
Pân' la pământ nu-l puse, pe fața casei lat.
Ci în vârtejul luptei și în învălmășală
S'a întâmplat, nu-i vorbă, oleacă de zmieteală.
Deasupra peste șarpe, cum să zbătea mort jos,
Cu pruncul, nu știu cum, și leagănul s'a 'ntors
De tot cu susu 'n jos.

Deci seara dacă trase²⁾

Din câmp stăpănu-acasă,
Și leagănul aflându-l în casă prăbușit
Și cânele pe gură cu sânge comânjit³⁾,
Iar pruncul nicăire,
A apucat toporul și ca ieșit din fire,
Cu el în cap la câne de-a mâna⁴⁾ așa a tras,
De 'ndată mare⁵⁾, acolo mort cânele-a rămas.
Un câne ca acela să nu-l fi dat pe-o mie,
A-l omori îndată așa într'o mânie,
Și făr' să cerceteze tot lucru mai întâie⁶⁾,

1. A înzgărda — a înhăța, a apuca puternic.

2. Trase acasă — veni acasă

3. Comânjit — mânjit, uns.

4. De-a mâna — ținând cu mâinile, nu de-a azvârlita.

5. Indata mare — imediat, pe loc.

6. Mai întâie — mai întâi.

Se pare-o nebunie.

Că cercetând țăranul jur împrejur mai bine,
Desamăgirea 'ndată, curând veni de sine,
Că văzând în urmă, sub leagăn jos turtit
Pe bala cel de șarpe¹⁾, de câne omorât,
Iar pruncul lui în leagăn scăpat din luptă viu,
Căința i-a fost mare, dar fu acum târziu.

*

Nu vă lăsați târâți de furia dintâie,
Că dac'ai făcut răul odată 'ntr'o mânie,
Nimic nu mai ajutor, căința-i prea târzie.

CINSTITI BATRĂNEȚEA.

În antica-Atenă cu fală 'ncununată,
În artă și știință și 'n fapte mari bogată,
Grăbise lumea toată la un teatru-odată.
S'a dus bătrân și tânăr, cu toți, sărac, bogat,
Se duse mic și mare, oștean și împărat,
Să vadă în teatru cu jale și durere,
Cum osândise soarta, lipsindu-l de vedere,
Un împărat puternic²⁾, să umble 'n lume-a cere.³⁾

Trei soli veniți din Sparta încă-au luat parte,
Tăcuți și scurți la vorbă și nu cu multă carte,
Dar ne'ntrecuți la fapte.

Și când era cortina pe-aci să se ridice,
S'a întâmplat în sală un moș bătrân să pice,⁴⁾
Grăbit și speriat,
Să nu fi 'ntârziat,

1. Bala de șarpe — dihania spurcată (de șarpe).

2. Un împărat puternic — pe Oedip (tragedia Oedip).

3. A cere — la cerșit. A merge a cere — a merge la cerșit.

4. Să pice — să sosească.

Să vadă pe Oedip cu soarta prins în joc.¹⁾
— Și-a fost umblând să-și afle să șadă-un pic de loc.
Și-așa la Atenienii vestiți și lăudați
Capete 'nvățate și viteji bărbați,
Trecând pe dinainte,
Nu s'a aflat nici unul să-și fi adus aminte,
Pe bietul om bătrân grăbit și întârziat
Cu loc să-l fi 'nbiat,
La cei trei soli din Sparta pân' ce-a sosit încet.

Bătrân cinstit că vine, ei seama cum luară,
Din scaune tustrei îndată se sculară
Și pe bătrân să șadă cu loc îl îmbiară.
Bătu la ochi aceasta la lumea cea din sală.
Și de pretutindenii îndată, 'ntr'o clipeală,
Aplauz lung, puternic, frenetic izbugni,
Ce îndelungă vreme n'a fost de-a conteni.
Iar din mulțime-un glas în sală s'auzi:
— Da, știu Atenienii ei marii cărturari,
Ei capete 'nvățate și filosofi mari
Da știu, Atenienii, că ce bine se șade
Dând bătrâneței locul și cinstea, ce se cade.
E mirare însă, că nimănu²⁾ nu-i vine,
Să facă, ce stă bine.
Că trebuie să știe,
Că nu-i filosofie
Și-i slabă 'nțelepciune,
Fără legi frumoase și fără datini bune.

1. Prins în joc — prins în luptă.

2. Nimănu²⁾ — nimăru²⁾.

LEUL SI CARBUNARUL.

La munte 'n codru leul se preumbla a mare¹⁾
Și cum mergea el trufaș a dat din întâmplare,
De-un meșter cărbunar,
Tăind lemne de lucru, plecat la un stejar.
Cu leul față 'n față când omul se trezi,
Din mâni își scapă barda și tot încremeni.
Și la întrebatu-l²⁾ leul, strigând la el restit :
— Să-mi spui măi, iute 'ngrabă, și fără mult gândit,
Să-mi spui drept, cum sunt eu ? și mai ales cu cine,
M'asemeni tu pe mine ?
— Din sfântul soare 'ncolo³⁾ în lume nu-i ca tine,
De mândru și frumos — a fost zicând de frică —
Dar ai ochi mici de mătă și-aceasta te cam strică.
La leu nu-i pare bine și-i zice mânios :
— la dă-mi una la ciafă, dar vezi să dai vârtos,
Să meargă, adânc tăișul săcurii pân' la os.
Și n'avu 'ncotro omul nemernic și fricos,
I-a dat săcurii vânt.
Iar leul plin de jale purând capu 'n pământ,
S'a dus fără de-a zice un legănat cuvânt.⁴⁾
La anul venir,d leul din nou la-acelaș loc,
Află pe cărbunarul tăind lemne de foc.
Și zise cătră dânsul înfricoșatul leu :
— Ia spune-mi, măi tândală, cunoști cine sunt eu ?
— Cunosc, ești cel de an, la care, ca să scap,
Ți-am dat una cu barda, de frică după cap.
— Ia pipăe — a zis leul — de vezi s'a vindecat,
De-acum fi anul rana, cu barda unde-ai dat ?

1. A mare — trufaș, mândru.

2. L-a întrebatu-l — l-a întrebat. Repetirea pronumelui scurtat de acuzativ după participiu (arhaizm și ardelenism).

3. Din sfântul soare 'ncolo — afară de sfântul soare.

4. Un legănat cuvânt — nici un cuvânt.

Iar pipăind el locul pe unde l-a lovit,
I-a răspuns, că rana s'ar fi tămăduit.
— Da, rana, ce-mi făcu mai an toporul tău,
S'a vindecat, îi zise adânc jignitul leu.
Dar rana mie 'nfiptă de vorba ta cea rea
Va sângera pe veci aci 'n inima mea.
Și cu o lovitură îndată-l omorea.

*

Să vindecă-ori ce rană, cu vremea oarecum,
Leac una numai n'are în lume nici de cum :
Și-aceasta-i care-o face în noi cuvântul rău
Și care vecinic coace la inimă mereu.
Că și de ne-am întoarce și dacă-am și ierta,
Dar e blăstăm pe lume, să nu putem uita.

UN MÔSNEAG SI DOI TINERI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Se meșterea un moș bătrân, alb ca o oaie,
Să ultoiască¹⁾ acasă la dânsul o ultoaie.²⁾
Dar din vecini doi tineri pândindu-l la-acel loc,
Pufnind de răs grăiră de moș bătându-și joc :
— Dar rogu-te, moș dragă, ascultă, drept să-mi spui,
Ultoii dumitale pe-a cui seamă îi pui³⁾ ?
Căci cu-un picior în groapă, cum ești, ca mâine piei,
Tu știi că n'o s'ajungi, s'apuci să mânci⁴⁾ din ei.
Și la niște vremuri, ce n'o să le apuci,
Acum la bătrânețe tu grija ce le-o duci ?
C'a ta-i de-aicea 'ncolo doar sapa și lopata
Și să le-ajungem numai doar nouă ne e data.
Iar moșul le grăi :
— Ia ascultați la mine, o dragii mei copii,

1. A ultoi — a altoi.

2. Ultoaie — altoiu (pluralul-ultoaie sau mai des ultoi).

3. Îi pui — îi plantezi.

4. Să mânci -- să mânânci.

De cumva voi pieri
Nainte¹⁾ de ce pomii vor crește și-or rodi,
S'or bucura de dâșii acei ce vor trăi,
Urmașii noști²⁾ pe lume în viață cini³⁾ vor fi.
Că n'am gând să-mi rodească altoii numai mie,
Ci vreau viitorimei să-i las o bucurie ;
C'asa se cade nouă, ca'n lume pân⁴⁾ trăim,
Și de urmașii noștri mereu să ne 'ngrijim.
Să nu socotiți dară, că eu așa bătrân,
Cu un picior în groapă, aproape, așa zicând,
Fac lucru de prisos, acuma pomi sădind.

RACUL SI BROAȘCA

Roasca-Broasca 'n pipirig⁵⁾
Primăvara, că nu-i frig,
Și-a fost pus război în casă,
Pânzele să și-le țasă.
Iară racul ce gândi,
Ce gândi și socoti ?
La ea merse a peți.
— Bună ziua, Roască-Broască !
— Mare mulțam⁶⁾ Dumneavoastră !
Șezi la noi și hodinește ;
Dar prin lume ce mai este ?
— Că n'am vint⁷⁾ să hodinesc,
C'aș fi vint, să te pețesc.
Dar tu broască văd că n'ai,

-
1. Nainte — înainte.
 2. Noști — noștri.
 3. Cini — cine.
 4. Pân — până, până ce.
 5. Pipirig — plantă de baltă, un fel de iarbă înaltă și rotundă la cotor.
 6. Mare mulțam — foarte mulțămesec (grand merci).
 7. Vint — venit.

N'ai nici cap de 'nvălitoare,
Nici trupșor de cingătoare.
D'apoi tu strigoi de rac,
Ai tu cap de comănac
Și trupșor de lăibărac? ¹⁾
Dară tu jupâne rac,
N'ai venit să mă pețești
Ci să mă ciufulești, ²⁾
Să mă ciufulești pe mine
Și tu nu te vezi pe tine.
C'ai vint a peți la noi
Tot cu spatele 'napoi.
Dute fire-ai de poveste!
Că tot ciuful ³⁾ ciufulește,
Și ca el nu mai găsește.

Nota : Fabula aceasta a circulat și în gura poporului. Eu am aflat-o puțin transformată într'un manuscris vechiu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TÂNARA PERECHE

Spun c'odată 'n lumea veche,
O prea tânără păreche
S'au iubit dintr'o vedere,
Se luară din plăcere,
N'au umblat după avere.
Deci trecând luna de miere,
Iată că'ntr'o dimineață
Stau unul la altu 'n brață.
Greu să fi oftat bărbatul
De s'a clătinat tot patul.
— Cum o să trăim boreasă ⁴⁾,

1. Laibarac — vestă, mintean.

2. A ciufului — a batjocuri.

3. Ciuful — ticălosul, păcătosul.

4. Boreasă — nevestă sau amantă.

Că n'avem nimic la casă?
Iar ea-i zise: — Nu te teme,
Că suntem bogați cu vreme.
Am sub pat ¹⁾ o cloșcă bună,
De clocește mai de-o lună.
I-am pus douăzeci de ouă,
Să ne scoată marhă nouă ²⁾
Și las puii toți să crească
Și toți puii să clocească.
Astfel când vor cloci toate,
Una douăzeci va scoate,
Și de toate patru sute
De găini vor fi prin curte.
Iar odată le vom prinde
Și cu preț la târg le-om vinde.
Iar cu banii de pe ele
Cumpărăm două purcele,
Care dacă mari vor crește —
Și porcul se înmulțește —
Una câte șapte fată,
Paisprezece fac îndată.
Iar în târg când îi vom vinde,
Frumoși bani pe ei vom prinde.
Și bine de ne-om pricepe
Vom cumpăra două iepe,
Hamuri, căruță și frâne,
Și trăim de azi pe mâne,
Că mergem la câmp, la moară,
Și la târg la Timișoară.

1. Supat — sub pat.

2. Marhă nouă — vite noi (marhă-vită, în batjocură și despre pui, dela ungurescul marha-vită), foarte obișnuit în Ardeal.

Dar iarna cu săniuța?!
Cum îmi zburdă inimuța!
Cum o să ne mai petrecem,
Chiar pe toți o să-i întrecem.
Nevasta așa grăește,
Bărbatul se'nveselește.
Și de bucurie mare
Dingă ea ¹⁾ drept în sus sare
Și-i strigă cu supărare:
— Ho, de ce mâi așa de tare,
Că nu le-ai dat de mâncare!
Și dădu din pat să saie,
Să le deie fân și paie.
Se rupe cu dâșii patul,
Pe cloșcă pică bărbatul.
O turtește și-o lățește
Și de ouă se mânjește.
Și așa se săniară
Pe săniuș de păpară ²⁾

*

Toți ne trezim uneori
Zburând cu mintea prin nori;
In văzduh iarăși zidim,
Munți de aur plăzmuim,
Iar când ne desmetecim,
Unde-i visul mai frumos,
Ne trezim iară pe jos.

1. Dingă ea — delângă ea.

2. Păpară — jumări, moldovenește — scrob de ouă. Figurat păpară-pacăleală și bătae. A mâncat păpara — a mâncat bătaie.

C U P R I N S U L

	Pag.
Prefața D-lui Alex. Lăpădatu	3
Prefața Autorului	7
1 Leul și Ursul	11
2 Lupul și Țapul	12
3 Împăratul și feciorii lui	13
4 Leul și Broasca	14
5 Mâța și Leul	15
6 Păunul	16
7 Pișicherul	17
8 Furnica și Porumbița	18
9 Leul, Vulpea și Maimuța	19
10 Cerbul la izvor	21
11 Stăvarul	22
12 Văcarul	23
13 Cei doi câni	24
14 Lupul și Mielul	25
15 Neamțul și Maimuțele învățate	26
16 Mama și Copilul	27
17 Omul și șarpele balaur	28
18 Ciobanul și Peștii	29
19 Vulpea și Țapul	30
20 Vulturul și Vulpea	31
21 Dreptatea Leului	34
22 Păcurarul și Moara	35
23 Leul Ursul, Iepurele și Măgarul	36
24 Păgânul și Dumnezeuul lui de lemn	37
25 Lupul și oile	39
26 Comoara	40
27 Iepurele și Broasca țestoasă	41
28 Corbul și Maică-sa	43
29 Broasca și Șoarecele	43
30 Catârul	45
31 Cocoșul, Cânele și Vulpea	46

	<u>Pag.</u>
32 Vulpea și Padurarul	47
33 Leul și Vulpea	48
34 Corbul și Vulpea	49
35 Uriașul și Omul	50
35 Câinii la ospăț	51
37 Leul și Mâța	53
38 Moșneagul și Moartea	55
39 Făgăduelile	56
40 Împăratul și Sihastrul	57
41 Pescarii sau bucuria și întristarea	58
42 Pasărea și Păsărarul	59
43 Mâța și Șoarecii	60
44 Lupul și Cocostârcul	61
45 Vulpea și Măgarul	62
46 Ajutorul lui Dumnezeu	63
47 Cerbul și puiul său	64
48 Ogarul, Copoiul și doi iepuri	65
49 Săcurile	67
50 Groful și Filosoful	69
51 Măgarul și stăpânii săi	71
52 Calătorii și vreascurile	73
53 Calul și Măgarul	73
54 Vulturul și Săgeata	75
55 Șoarecii și Mâța	76
56 Gândacul și Vulturul	77
57 Filozoful și fiul de'mpărat	80
58 Stomacul și membrele trupului	81
59 Săracul și cânele lui	84
60 Cinstiți bătrânețea	85
61 Leul și Cărbunarul	87
62 Un moșneag și doi tineri	88
63 Racul și Broasca	89
64 Tânăra Pereche	90

